

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Ἰανουαρίου 1877, ἡμέρα
Κυριακῇ, ὥρα 10 π. μ. συνελθόντων εἰκοσι-
πέντε ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀθηνῶν
Ἑταιρίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ εἰς γενικὴν ἐπέ-
τειον συνέλευσιν. προσεφώνησεν αὐτοὺς ὁ
πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Φίλιππος Ἰωάννου ὡς
ἑξῆς·

Ἀξιότιμοι κύριοι Συνέταιροι.

Τὸ διοικητικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας Συμβού-
λιον, ὅπερ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ λήξαντος ἔτους διὰ τῆς
ὑμετέρας ψήφου ἐξελέξατε καὶ εἰς ὃ ἀνεθήκατε τὴν διοίκη-
σιν αὐτῆς, ἐκτελοῦν κατὰ καθῆκον τὰ περὶ τῶν ἐτησίων συν-
ελεύσεων ἐν τῇ λογοδοτικῇ συνελεύσει τῆς κε'. Ἰανουαρίου
τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγκριθέντα, συνεκάλεσεν ὑμᾶς σήμερον, ἵνα
δώσῃ λόγον τῶν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ ἔτος πράξεών του.
Ἐπειδὴ ἡ λογοδοσία τοῦ Συμβουλίου εἰς δύο τινα ἀναφέρε-
ται α'. μὲν εἰς τὰ κυρίως ἀρχαιολογικὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας·
β'. δὲ εἰς τὰ οἰκονομικά, τὰ μὲν πρῶτα, ὅσα κατὰ τὸ λήξαν
ἔτος ἐνηργήθησαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, θέλει ἐκθέσῃ
εἰς ὑμᾶς σήμερον κατὰ τὸ ἀπ' ἀρχῆς παραδεδεγμένον ἔθος
ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἑταιρίας· τὰ δὲ οἰκονομικά θέλει δηλώσῃ
ὁ Ταμίας αὐτῆς. Εἰς δὲ τὸν Πρόεδρον ὑπολείπεται σύντομός
τις ἐν εἵδει εἰσαγωγῆς ὑπόδειξις τῆς προόδου καὶ τῆς πα-
ρούσης καταστάσεως τῆς Ἑταιρίας.

Ἐξετάζοντες τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας

ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς κατὰ τὸ αὐλζ' ἔτος ἰδρύσεως, εὐρίσκομεν ὅτι ἀπὸ μικρῶ ἀφορμηθεῖσα καὶ μικροτάτους πόρους κατ' ἀρχὰς ἔχουσα, πολλὰ μετὰξὺ ἐμπόδια ἀπήντα εἰς τὴν πορείαν τῆς καὶ εἰς ὕπνον ἐκ κατηνέθη ἔτη τινά, ἐξ οὗ πάλιν ἀφυπνίσθη. Καὶ ὅλου ὁμῶς θεωρουμένη προέβαινε πάντοτε εἰς τὰ πρόσω· διότι καὶ οἱ χρηματικοὶ αὐτῆς πόροι ἠϋξάνοντο κατ' ὀλίγον, καὶ αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί, αἵτινες κατ' ἀρχὰς περιωρίζοντο εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὰ περίξ τῆς πρωτευούσης τῆς πόλεως τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας Ἑλλάδος, ἐξετείνοντο βαθμηδὸν εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ αἱ ἀρχαιολογικαὶ συλλογαὶ ἐπολλαπλασιάζοντο καὶ ἐπλουτίζοντο δι' ἀρχαίων προϊόντων τῆς τέχνης, τῶν μὲν ἐξαγομένων εἰς φῶς δι' ἀνασκαφῆς, τῶν δὲ ἀγοραζομένων διὰ χρημάτων τῆς Ἑταιρίας, τῶν δὲ προσφερομένων ὑπὸ φιλοτίμων ὁμογενῶν καὶ τεκτονήματα δὲ ἀρχαῖα, συντελοῦντα τὰ μέγιστα εἰς γνῶσιν οὗ βίου τῶν ἡμετέρων προγόνων, φθειρόμενα ὁμῶς ὑπὸ τοῦ μακροῦ χρόνου καὶ καταβρέοντα, ἐπεσκευάζοντο καὶ κατηρτίζοντο· ἔτι δὲ καὶ τὰ συλλεγόμενα πολυειδῆ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἀποτιθέμενα εἰς τὸν προσήκοντα ἑκαστον τόπον, ἐτακτοποιοῦντο κατὰ τὸ ἐνὸν καὶ ἐσαφηνίζοντο· καθιστάμενα δὲ ἀρμοδιώτερα εἰς μελέτην ἐδημοσιεύοντο διὰ τοῦ τύπου.

Ἡ πρόοδος τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας ἐδείχθη μεγαλητέρα ἀπὸ δύο ἡδὴ ἐτῶν, ἀφ' οὗ διὰ βασιλικοῦ Διατάγματος ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα διακληρώσεως γραμμάτων. Τὰ διὰ τοῦ μέσου τούτου συλλεχθέντα πέρυσιν χρήματα κατέστησαν εἰς τὸ τῇ ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ συμβούλιον δυναπὴν τὴν ἐπιχείρησιν μεγαλητέρων καὶ δαπανηροτέρων ἀνασκαφῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, δι' ὧν πολλὰ λόγου ἄξια ἀρχαῖα ἀνεκαλύφθησαν. Ἐκ τούτων ἰδίᾳς προσοχῆς ἄξια κρίνονται τὰ διὰ κοινῆς συνεργίᾳς τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας καὶ τοῦ φιλεπιστήμονος φιλαρχαίου καὶ διὰ τὴν

ἐλευθεριότητά του ἀξιεπαίνου κυρίου Ἐρρίκου Σχληειμάνου ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Μυκηνῶν πρὸ ὀλίγου ἀνευρεθέντα, ἅτινα μετὰ τὴν ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας μετακόμισιν, μένοντα κεκλεισμένα ἐν κιβωτίσις, δὲν ἤρευνήθησαν μὲν ἀκόμη προσηκόντως, ἵνα γνωσθῇ ἡ κυρίως ἀρχαιολογικὴ αὐτῶν ἀξία. ἀνάγονται ὅμως μετὰ πιθανότητος ὑπὸ τῶν ἐνδεῶς πως ἐξετάσαντων αὐτὰ εἰς ἀρχαιοτάτους αἰῶνας καὶ λογίζονται ὑπὸ πολλῶν μαρτύρια τοῦ βίου τῶν περὶ τὰ Τρωϊκὰ χρόνων.

Εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἡμετέρας Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας συνετέλεσαν οὐχὶ ὀλίγον καὶ ἡ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἰδρυθεῖσα ἐν Ἀθήναις Γαλλικὴ Σχολή καὶ ἡ πρὸ διετίας συσταθεῖσα ἐνταῦθα Γερμανικὴ, ὧν τὰ σοφὰ μέλη δι' ἀξιολόγων ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ διὰ τῆς ἀμίλλης, ἣν ἐμπνέουσιν εἰς τοὺς ἡμετέρους ὀλιγαριθμοὺς ἐτι ἀρχαιολόγους, ὠφέλησαν καὶ ὠφελοῦσι μεγάλως τὴν ἐλληνικὴν Ἀρχαιολογίαν.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων τῆς Ἑταιρίας, ἔχομεν λόγον νὰ προσδοκῶμεν προθυμοτέραν παρὰ τῶν φιλοτμῶν ἡμῶν ὁμογενῶν πρὸς τὸν κοινωφελῆ αὐτῆς σκοπὸν συνδρομὴν καὶ ἐπομένῳ μεγαλητέραν αὐτῆς πρόοδον εἰς τὸ μέλλον.

Προχωρήσας ἐνταῦθα δὲν δύναμαι, ἀξιότιμοι κύριοι συνέταιροι, νὰ παρέλθω ἐν σιωπῇ τὴν μεγάλαν ζημίαν, ἣν ἡμετέρα Ἑταιρία ἔπαθε πρὸ μικροῦ, οὔτε νὰ πρὸβω εἰς τὸ πέρας τοῦ λόγου μου, χωρὶς νὰ ἐκφράσω τὴν βαθεῖάν μου λύπην καὶ τὴν λύπην ὁλοκλήρου τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν στέρησιν ἑνὸς τῶν ἀρχαιοτέρων, δραστηριοτέρων καὶ χρησιμωτέρων τούτου μελῶν, ἥτοι τοῦ ἀειμνήστου ἡμῶν συνεργάτου καὶ φίλου Ἰωάννου τοῦ Παπαδάκη, τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πολλὰ ἔτη διδάξαντος Καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς ἀστρονομίας, ἀπ' ἀρχῆς δὲ τοῦ παρόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους Πρυτάνεως αὐτοῦ. Νόσος δεινὴ καὶ θανατηφόρος, ὑφ' ἧς κατελήφθη ὁ ἄοκνος καὶ ἀγαθὸς οὗτος

άνηρ, ἐνῶ ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου ἐπλήρου μετὰ σπανίου ζήλου τὸ ἑαυτοῦ καθήκον, μεταβαίνων δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας εἰς τὰς ὀπισθεν τῆς Ἀκροπόλεως γινομένης ἀνασκαφὰς καὶ παρέχων εἰς ταύτας τὴν χρησιμωτάτην ἐπιστημονικὴν συνεργίαν του, ἀφήρπασεν αὐτὸν ἀπροσδοκῆτως ἐκ μέσου ἡμῶν. Ναί· ἀφήρπασεν αὐτὸν ἐκ μέσου ἡμῶν, οὐδὲ εὐφραине διὰ τοῦ χρηστοῦ ἡθους καὶ τῆς εἰλικρινοῦς του φιλίας· ἀφήρπασεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπερ ἐκόσμει διὰ τῆς βασίμου ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς του· ἀφήρπασεν αὐτὸν ἐκ μέσου ὁλοκλήρου τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ἣτις ἐπαξίως ἐτίμα τὴν χρηστότητα αὐτοῦ καὶ τὰ προτερήματα. Ἡ μνήμη τοῦ κυλοκάγαθου ἀνδρὸς, εἰς οὗ τὴν προθυμίαν πλεῖστα ὀφείλει τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον καὶ ὁλόκληρος ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία, θέλει βεβαίως μείνῃ διὰ παντὸς ἐγκεχαραγμένη εἰς τὰς καρδίας τῶν συνεταίρων του. Εἶθε δὲ καὶ τὸ ἀξιομίμητον αὐτοῦ παράδειγμα νὰ ἐμπνέῃ πάντοτε εἰς τοὺς συμπολίτας του ὁμοίαν εἰς τὸ καθήκον αὐτῶν ἀφοσίωσιν!

Μετὰ τὸν σύντομον τοῦτον λόγον παρχωρῶ τὸ βῆμα εἰς τὰ προῤῥηθέντα δύο ἔντιμα μέλη τοῦ συμβουλίου· τὸν Γραμματέα τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας κύριον Στέφανον Κουμανούδην καὶ τὸν Ταμίαν αὐτῆς κύριον Π. Ἑμμ. Γιαννόπουλον.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ γραμματεὺς ἀνέγνω ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Κύριοι,

Τὸ Συμβούλιον κατὰ τὸ ἐπικρατήσαν ἔθος προτάσσει ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τὰ περὶ τῶν ἐταίρων τῶν παρεχόντων τὰ

χρηματικά μέσα, δι' ὧν τελοῦνται τὰ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων ἔργα τῆς Ἑταιρίας.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐνιαύσιον διάστημα οὔτε πλειότεροι ἀναλόγως παρὰ ἄλλοτε ἑταῖροι νέοι ἐζήτησαν νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν, οὔτε οἱ παλαιοὶ ἐδείχθησαν περὶ τὴν καταβολὴν τῶν συνδρομῶν των ταχτικώτεροι, οὔτε (τὸ παντοτεινὸν ἡμῶν μεμψιμοίρημα!) οἱ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἐπιτροποὶ μας ἐγένοντο δραστηριώτεροι. Μίαν ὁμως ἐπὶ τὸ βέλτιον διαφορὰν δίκαιον εἶναι νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι δῆμοί τινες τῶν τοῦ βασιλείου προσεγένοντο ἀρτίως συνδρομηταί, περὶ ὧν εὐχόμεθα νὰ ἐμμείνωσιν ἐν τῇ καλῇ ταύτῃ διαθέσει καὶ νὰ εὗρωσι καὶ ἄλλους μιμητάς. Εἰς τοῦτο δὲ πλήν τῆς οἰκοθεν προθυμίας τῶν δημάρχων καὶ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων συντελεστικὴ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ πεφωτισμένη ἐνέργεια τῶν νομαρχῶν, ἐὰν ἐν καιρῷ τῆς συντάξεως τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν ποιῶσι τὰς δεούσας παρατηρήσεις, ὅπως κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦτο ἔτος ἐποίησεν ἀξιεπαίνως ὁ νομάρχης Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος Τατσ. Μαυρομμάτης.

Ἐνεγράφησαν δὲ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἑταίροις νέοι ἐκ τῶν τῆς πόλεως ταύτης κατοίκων ἢ ἀλλαχόθεν δώδεκα. Ἐκ τοῦ ὅλου δὲ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῷ μητρώῳ ἐγγεγραμμένων ἀπέθαναν, καθ' ὅσον ἐμάθομεν, ἐννέα. Εἶθε δὲ μετὰ τούτων νὰ μὴ εἴχομεν νὰ καταλέξωμεν καὶ τὸν ἀπὸ 14 ὄλων ἐτῶν συνάδελφον ἡμῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ Ἰωάννην Γ. Παπαδάκη, καθηγητὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς ἀστρονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ τέως πρύτανιν, ἄνδρα πολλῆς ἀρετῆς καὶ παιδείας καὶ διὰ τοῦτο χρησιμώτατον γένόμενον καὶ εἰς τὴν πατρίδα κοινῶς καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἰδίως Ἑταιρίαν, ἧς ὁμολογουμένως ἦτο ἡ δεξιὰ χεὶρ, διότι ἂν καὶ θιασώτης ἄλλης ἐπιστήμης καὶ οὐχὶ τῆς ἀρχαιολογίας, ἐραστὴς ὁμως γενόμενος καὶ τοῦ ἐν ταύτῃ καλοῦ, μετῆγεν εἰς ὄφελος τῶν ἀρχαιολογικῶν ἔργων πᾶσαν τῆς ἐπιστήμης

ἐκείνης τὴν πρακτικὴν εὐχρηστίαν (*). Ἡ νῆσος Κρήτη ἡ αὐτὸν γεννήσασα καὶ ἡ ὅλη Ἑλληνικὴ πατρίς τοιοῦτον ἐν αὐτῷ ἄνδρα προῶτως ἀπολέσασαι, ὁποῖον τὸν μαρτυροῦσι τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ Φιλόπτωχος Ἑταιρία, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία δικαίως ἐπένθησαν καὶ πενθοῦσιν. Ἀλλὰ τὸ πένθος τὸ ἀδρανὲς δὲν ὠφελεῖ, οὔτε αὐτὸ οἱ ἀποιχόμενοι ἀπαιτοῦσι, μόνον δὲ ἡ ψυχὴ τῶν εὐφραίνεσθαι, ἂν οἱ ἐπιζῶντες, μνημονεύοντες αὐτῶν, γίνωνται καὶ μιμηταὶ τῶν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀρετῆς.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους συνδρομὴν χρηματικὴν κατέβαλον ἑταῖροι 137, καὶ δὴ 94 μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κατοικοῦντων, ὄντων περίπου διακοσίων, 15 δὲ ἐκ τῶν πολλῶν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου, 28 δὲ ἐκ τῶν πολὺ πλείονων τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων καὶ τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἐνὸς ἐκάστου θέλουν κατὰ τὸ σύνθηδες δημοσιευθῇ ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἡμεῖς δὲ ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν ἐλευθεριωτέρων, τῶν δόντων ἀπὸ 100 δραχμῶν καὶ ἀνωτέρω, οἱ ὅποιοι ἐφέτος, παρὲκ τὸς τοῦ διδάκτορος Σγλεῖμαν, περὶ οὗ ἔσται λόγος προσωπέρω, ἦσαν οἱ ἐξῆς. Ὁ ἐν Πιερουπόλει Ἰω. Κοντογιαννάκης δοῦς δρ. 580, ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ Κάρ. Μάκγρεγορ δρ. 294, οἱ ἐν Γαλαζίῳ ἀδελφοὶ Ὁδ. καὶ Μενέλ. Νεγροπόντε δρ. 200. Ἐν τοῖς ἐλευθερίοις δὲ εἶναι κατατακτέα καὶ ἐξ κοινὰ ἥτοι σωματεῖα, τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον διὰ δρ. 1000 καὶ πέντε δῆμοι, ὁ Ἑρμουπολιτῶν δρ. 200, ὁ Ἀργείων δρ. 200, ὁ

(*) Ὁ Ἰω. Παπαδάκης καὶ πρὶν ἐκλεχθῇ μέλος τοῦ Συμβουλίου (τῇ 17 Νοεμβρίου 1863), παρῆγε καὶ ὡς ἀπλοῦς ἑταῖρος τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης τοῦ συνδρομῆν εἰς τὰ τῆς Ἑταιρίας μετὰ πολλῆς προθυμίας. Μαρτυροῦσι τοῦτο ἄλλα τε καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ σχεδιάσματα πολλῶν ἀρχαίων μνημείων ἐν τῇ Ἐφημερίδι· τῇ Ἀρχαιολογικῇ τῆς Β'. περιόδου καὶ ἐν ταῖς ἐπετείοις ἐκθέσεσι τῆς Ἑταιρίας, ταῖς ἀπὸ τοῦ 1860 καὶ ἐξῆς, δι' ἣν συνεργίαν τοῦ καὶ παρὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἀρχαιολογούντων ἐξετιμᾶτο ὁ ἀνὴρ κατ' ἀξίαν.

Ἡλίδος δρ. 100, ὁ Δύμης δρ. 100, ὁ Μυρτουντίων δρ. 100. Δῆμοι δὲ συντρέχοντες τῇ Ἑταιρίᾳ εἶναι ἔτι παρὰ τοὺς ῥηθέντας ὁ τῶν Πειραιέων, τῶν Ὀλυμπίων, τῆς Κλειτορίας, τῶν Ψαρέων. Παρατηρητέον δὲ ὅτι οἱ δῆμοι τῶν Ἑρμοπολιτῶν καὶ τῶν Πειραιέων εἶναι ἐκ τῶν τακτικῶς ἀπὸ πλειόνων ἐτῶν συντρεχόντων. Διὰ τί δὲ πολλοὶ ἄλλοι δῆμοι καὶ μάλιστα οἱ μέγιστοι, τῶν Ἀθηναίων, τῶν Κερκυραίων, τῶν Πατρέων, ἀπολείπονται ἐν τῷ καλῷ ἀγῶνι τῷ ὑπὲρ συντηρήσεως καὶ ἀναδείξεως τῶν προγονικῶν μνημείων; Διὰ τί δὲ καὶ αἱ ἱεραὶ μοναὶ ὅλως ἀδιαφοροῦσι νῦν, ἀφοῦ πρὸ 17 ἐτῶν εἰς τὴν τότε γενομένην πρόσκλησιν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ Χριστοπούλου ὑπουργοῦ ἔδειξαν ἐξ ἑπτὰ ἐξ αὐτῶν, καὶ οὐχὶ αἱ μέγισται καὶ πλουσιώταται, ἐπὶ βραχὺ προθυμίαν τινὰ πρὸς συνδρομάς, καθ' ἃ τοῦτ' αὐτὸ τότε ἐποίησαν καὶ δῆμοι πλείονες, περὶ τοὺς ἐνενήκοντα; Μὴ γὰρ ἐτελέσθη πᾶν τὸ δέον; Ἐξησφαλίσθησαν πᾶσαι αἱ τοῦ βασιλείου ἀρχαιότητες, ἢ μᾶλλον, δὲν φθείρονται πολλαὶ αὐτῶν ἐξ ἀμελείας καὶ δὲν εἶναι χρεῖα πολλῶν χρημάτων πρὸς τὴν αὐτῶν δι' ἐπιστάσιος διηγεκοῦς σωτηρίαν; Ταύτας τὰς μετὰ ἄλγους ἔρωτήσεις ποιοῦντες καὶ ἐφέτος ὡς καὶ ἄλλοτε, εὐχόμεθα νὰ μὴ τὰς ἀκούσῃ ἐπαναλαμβανομένας πάλιν ὁμοιότυπως κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἢ Συνέλευσις ἡμῶν, ἀλλὰ νὰ ἰδῇ μετατροπὴν τῶν διαθέσεων ἐπὶ τὸ βέλτιον παρὰ τοῖς ἀρχοῦσι τῶν δήμων καὶ τῶν μονῶν.

Περὶ τῶν ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἐπιτροπῶν τῆς Ἑταιρίας καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν δυστυχῶς δὲν ἔχομεν ἐφέτος ν' ἀναφέρωμεν ἄλλο, πλὴν ὅτι ὁ ἐν Μαγχεστρίᾳ ἐλληνοδιδάσκαλος Ἀριστείδης Α. Μαστοράκης ἐπροθυμήθη νὰ μᾶς πέμψῃ ὅσας παρὰ τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν ἐμπόρων συνέλεξε συνδρομάς προσθεῖς καὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἐν ὧν λίρας στεργλίνας 22.

Ὅμως δὲ καὶ οὕτω χωρησάντων τῶν πραγμάτων, δηλ. ὅχι τόσο καλῶς ὅσον ἠϋχόμεθα, τὰ ἔσοδα τὰ ἐπέτεια τῆς

Ἑταιρίας πάλιν ἀνέβησαν εἰς ἱκανὸν ποσόν, ἕνεκα προσφορῶν τινῶν γενομένων ἐκτάκτως καὶ ἕνεκα τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων καὶ τέλος ἕνεκα τῶν ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου εἰσπράξεων, ὥς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου.

Ἔργα δὲ τῆς Ἑταιρίας ἀρχαιολογικά, εἰς ἃ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων ἐδαπανήθη, εἶναι τὰ ἐξῆς.

Πρῶτον ἀνασκαφαί. Χρονολογικῶς πρώτη μνημονευτέα ἀνασκαφή εἶναι ἡ ἐν Ἀθήναις ἔξω τοῦ Διπύλου, ἣτοι ἀνατολικῶς τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς ἀγ. Τριάδος, κατ' ἐξακολουθήσιν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἀρχαιολογικοῦ ἔτους γενομένη, ἣτις διήρκεσε μέχρι τέλους Μαρτίου 1876, διεκόπη δὲ ὕστερον πρὶν συντελεσθῇ τὸ ἐκεῖ ἔργον, πολλῶν ἕνεκα κωλυμάτων καὶ οὐχ ἥκιστα ἕνεκα τῶν τοῦ φωταερίου μεγάλων σωλήνων, περὶ ὧν πολλὰ πολλάκις εἰπόντες ἄλλοτε δὲν κρίνομεν πλέον σκόπιμον ἐνταῦθα νὰ παλιλλογήσωμεν. Μόνον δὲ ὅταν αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους, εἰς ἃς ὅχι ἅπαξ ἀνεφέρθημεν, θελήσωσι νὰ ἐμπεδώσωσι τοὺς καλῶς κειμένους ἀστυνομικοὺς νόμους, τοὺς ὀρίζοντας ποῦ καὶ πῶς κατατίθενται ἐν τῇ γῇ οἱ τοιοῦτοι σωλήνες, θέλουσιν ἀρθῇ τὰ εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας ἐπιπροσθοῦντα κωλύματα καὶ αἱ τῶν τόπων ἐκείνων ἀσχημίαι, δι' ἃς ἀδίκως τινὲς τὴν ἡμετέραν Ἑταιρίαν μέμφονται, θέλουσιν ἐκλείψει. Ἐν τούτοις ἐγένετό τις βελτίωσις ὥς πρὸς τὰ πολλὰ λιμναζόντα ἐν τοῖς ἐκεῖ λάκκοις ὕδατα, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους 1876 κατεσκεύασεν ὑπογείως ὀχετὸν θολωτὸν δεχόμενον τὰ ἐκ τῆς πόλεως ἐκρέοντα ἀκάθαρτα ὕδατα ὥς καὶ τινὰ τῶν ἄλλως συναγομένων ἐν τοῖς ἀνορυχθεῖσιν λάκκοις. Ἡ δὲ Ἑταιρία καθήρεσεν αὐτόθι, ὀλίγον νοτιώτερον, κατὰ τοὺς αὐτοὺς μῆνας μέγα μέρος τοῦ ἐκεῖ ἀχρήστου πλέον καταστάντος ὕδραγωγείου τῶν Τουρ-κικῶν χρόνων (τοῦ τῆς ἀγ. Τριάδος) καὶ τινὰς παλαιότερους

παρ' αὐτῷ κακοκτίστους τοίχους, ἐξ ὧν καθαιρέσεων εἰδεί-
χθη σαφέστερον ἢ πρῶν τὸ αὐτόθι ὑπάρχον ἀνοιγμα ἀρ-
χαίας πύλης τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως καὶ ἐξήχθησαν ὅχι
ὀλίγα ἀρχαῖα γλυπτὰ μνημεῖα διαφόρου εἵδους, ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ἐπιτύμβια, καὶ ἐπιγραφαὶ δὲ ἱκαναί, ἐν οἷς καὶ τινες
ἀξιοπεριεργοί. Ἐδαπανήθησαν δρ. 2083.

Δευτέρα ἀνασκαφὴ ἀπὸ Φεβρουαρίου καὶ ἐξῆς ἐγένετο δα-
πάνη τῆς Ἑταιρίας ἐν Κ ο ρ ί ν θ ω, ἔνθα ἐν ἐθνικαῖς γαίαις
τάφοι τινὲς ἀνεσκάφησαν, ἐπιστατούσης τριμελοῦς ἐπιτρο-
πῆς ἐκ κατοίκων Κορίνθου καὶ ἀποσταλέντος καὶ ἐντεῦθεν
ἐνὸς ἐπιστάτου. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία ἦτο μικρά. Πλὴν μιᾶς ἐξ
ὀπτῆς γῆς μορφῆς Σειληνοῦ ἄγοντος τῇ χειρὶ τὸν τρόφιμόν
τοῦ Διόνυσον, ἔργου τέχνης ἀξιολόγου, τὰ λοιπὰ εὐρήματα
ἀγγεῖα, λύχνοι καὶ ἐξ μικρὰ χρυσᾶ κοσμήματα, ἦσαν πολὺ
μέτρια. Ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς 1000 δρ.

Τρίτη, τετάρτη καὶ πέμπτη ἀνασκαφὴ, τάφων πάλιν, ἐγένε-
το ἐν τῇ Τ α ν α γ ρ α ῖ κ ῇ χώρᾳ τῆς Βοιωτίας, ἐπιστα-
τοῦντος τοῦ ἐφόρου Π. Σταματάκη. Ἐκ τούτων ἡ τρίτη, γε-
νομένη ἐν ἰδιωτικοῖς διαφόρων ἀγροῖς, ἀπέβη σχεδὸν ὅλως
ἀτυχής, ἡ τετάρτη, ἐν δημοσίοις ἀγροῖς, κατὰ τι εὐτυχε-
στέρα, ἐξ ἧς προῆλθόν τινα λίθινα ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα, τὰ
ὁποῖα ἀπετέθησαν ἐν τῇ ἐν Σχηματαρίῳ συλλογῇ, εἰδῶλια
δὲ τινα ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ ἄλλα μικρὰ ἀρχαῖα ἐκομίσθησαν
ἐνταῦθα. Ἡ πέμπτη δὲ ἀνασκαφὴ, ἡ ἀναδείξασα πλεότερα
καὶ ἐπιεικῶς καλὰ πῆλινα εἰδῶλια ἐγένετο δαπάνη ἐνὸς ἀρ-
χαιοπράτου, ὅστις εἶχεν ἐνοικιάσει ἐκεῖ πρὸς τοῦτο ἰδιωτι-
κοὺς ἀγροῦς, δὲν ἐσυγχωρήθη δὲ αὐτῷ ἡ σκαφὴ εἰμὴ ἐπὶ τῷ
ὄρῳ τοῦ νὰ ἐπιστατήσῃ ὁ ἔφορος Σταματάκης καὶ τὰ ἡμίση
τῶν ἀνευρεθησομένων κατὰ κλῆρον νὰ λάβῃ ἡ Ἑταιρία (*),

(*) Τοῦτο ἐσυμφωνήθη ἰδίως περὶ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν τάφων εὐρε-
θησομένων διαφόρων κτερισμάτων, αἱ δὲ ἐπιτύμβιοι στήλαι κττ. ἅπαντα
εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐμελλον νὰ περιέλθωσιν, ὡς καὶ ἐγένετο.

τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο, ἔπειτα δὲ τὸ Συμβούλιον ἔκρινεν, ὅτι καὶ τινὰ τῶν εἰδωλίων ἃ ὁ κληρὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἀρχαιοπράτην ἔπρεπε νὰ ἀγορασθῶσι διὰ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας ὡς καλὰ ἢ ἄλλως περιεργα, καὶ οὕτω ἐλήφθησαν πέντε ἐξ αὐτῶν ἀντὶ δραχμῶν 600 καὶ ἀπετέθησαν μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὸ Βαρθάκειον.

Ἀνασκαφὴ ἕκτη πλείστου μὲν λόγου ἀξία, ἔνεκα τῶν λαμπρῶν πορισμάτων αὐτῆς, περὶ ἧς ὅμως ἡμεῖς ὀλίγιστα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρμόζει νὰ εἴπωμεν, εἶναι ἡ γενομένη ἐν Μυκῆναις, τῇ ἀρχαιοσέμνῳ πόλει τοῦ ἀνακτος ἀνδρῶν Ἀγαμέμνονος. Ὁ παρ' ἡμῖν ἐνθουσιώδης θαυμαστῆς τῆς ἡρώϊκῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιότητος, ὁ διδάκτωρ Σχλεῖμαν, τοῦ ὁποίου γενναίαν προσφορὰν εἰς τέλεσιν ἔργου ἀρχαιολογικοῦ ἐπὶ τῆς Ἀθηνῶν ἀκροπόλεως καὶ πέρυσιν ἀνεκηρύξαμεν, ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἡμῶν τὸν παρελθόντα Ἰούλιον, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ δαπανήσῃ εἰς ἀνασκαφὴν τῶν Μυκηνῶν οὕτως ὥστε τὰ εὐρεθισόμενα ἀρχαῖα νὰ μένωσι πάντα κτῆμα τοῦ δημοσίου, αὐτὸς δὲ νὰ ἔχῃ μόνον τὸ δικαίωμα τῆς πρώτης αὐτῶν ἀπεικονίσεως καὶ δημοσιεύσεως. Ἡ Ἑταιρία, ὡς εἰκός, ἀπεδέχθη προθύμως τὴν πρότασιν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ζητήσασα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβεν ἐπ' ὀνόματί της τὴν ἄδειαν τῆς ἀνασκαφῆς, καὶ τὸ ἔργον ἀμέσως ἤρξατο τὴν 26 Ἰουλίου τῇ αὐτοπροσώπῳ παρουσίᾳ καὶ διηγεαῖ ἐνεργείᾳ καὶ δαπάνῃ τοῦ Σχλεῖμαν, ἐπιτηροῦντος δὲ, κατὰ τὸν κείμενον νόμον, ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐφόρου Παναγ. Σταματάκη. Αἱ σκαφαὶ διήρκεσαν μέχρι τῆς 4 Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους καὶ ἐδαπανήθησαν εἰς αὐτὰς παρὰ τοῦ Σχλεῖμαν περὶ τὰς 30 χιλ. δραχμῶν, ἐδαπάνησε δὲ καὶ ἡ Ἑταιρία, διότι τὸ ἐθεώρησε πρέπον, ὅχι μὲν εἰς τὰς κυρίως σκαφάς, ἀλλ' εἰς ἄλλα τινά, εἰς ἐπιστάσιαν, φύλακας, ἐνοίκια, μετακομιστικὰ τῶν ἀρχαίων καὶ τὰ τιαυτὰ περὶ τὰς 4000 δρ. Ἐγένοντο δὲ αἱ σκαφαὶ εἰς δύο μάλιστα μέρη,

εἰς ἓνα τῶν ἀρχαίων θολοειδῶν θησαυρῶν τῶν ἐξω τῆς ἀκροπόλεως καὶ πρὸς δυσμὰς αὐτῆς ὅστις δὲν ἐγνωρίζετο πρότερον ἀρκούντως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εἰσοδὸν τῆς ἀκροπόλεως ἔνθα ἡ περίφημος πύλη τῶν λεόντων. Καὶ εὐρέθησαν μὲν εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη πολλὰ καὶ περιέργα τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος ἀντικείμενα, τινὰ δὲ καὶ τῶν ὑστερωτέρων χρόνων, ἅπερ καταγραφέντα ἐν τῷ τῆς ἀντισκαφῆς ἡμερολογίῳ παρὰ τοῦ Σταματάκη συμποσοῦνται εἰς 3300 κομμάτια διαφόρου ὕλης, πρὸς δὲ καὶ πλεόν τῶν 12 χιλιάδων τεμάχια ἀγγείων πηλίνων· ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ ὅποια μεγίστην διακρίως ἐποίησαν ἐντύπωσιν εἰς πάντας τοὺς ἰδόντας ἡ ἀκούσαντας καὶ ἡ φήμη των ἤδη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν διεφύττειν εἶναι τὰ εὐρεθέντα ἐνδοτέρω τῆς εἰσοδοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐντὸς διπλοῦ κυκλικοῦ περιτειχίσματος, ἀνωτέρω μὲν δύο μεγάλα λίθινα ἀνάγλυφα πολεμιστῶν ἐφ' ἀρμάτων κτλ. κατωτέρω δὲ ἐν πέντε τάφοις βαθυτάτοις κτερίσματα νεκρῶν πολυτελέστατα, πεποιημένα ἐκ χρυσοῦ τὰ πολλὰ καὶ πιστοῦντα οὕτω τὸ παρ' Ὀμήρῳ ἐπίθετον τῆς πολυχρύσου Μυκῆνης, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ ἐξ ἀργύρου, χαλκοῦ, ὀστοῦ, λίθου καὶ πηλοῦ καὶ ὕλου καὶ κρυστάλλου καὶ ξύλου. Εἰς 3200 καὶ πλεόν κομμάτια ἀριθμοῦνται ταῦτα τὰ ἐκ τῶν τάφων κτερίσματα, τὰ ὅποια καὶ μόνα μέχρι τοῦδε ἐντὸς 13 κιβωτίων (*) ἐκομίσθησαν ἐκ Μυκηνῶν εἰς Ἀθήνας, καὶ τῶρα μὲν προσωρινῶς ὄντα ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ ἀποτεθειμένα ἀπεικονίζονται ὁλοὲν παρὰ τοῦ Σχλείου, χάριν τῆς διὰ τοῦ τύπου ἐκδόσεως, ὅταν δὲ προσεχῶς εὐρεθῇ ἡ κατάλληλος οἰκοδομὴ πρὸς ὀριστικὴν αὐτῶν ἀπόθεσιν (περὶ οὗ φροντίζει τὸ Συμβούλιον) καὶ παρασκευασθῶσιν αἱ χρειώδεις

(*) Ἐν ἄλλο κιβώτιον ὡσαύτως ἐκ Μυκηνῶν εἰς Ἀθήνας κομισθὲν πρότερον καὶ προσωρινῶς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς παιδείας ἀποτεθὲν, περιέχει τινὰ ἀντικείμενα ἐξ ἐκείνων, ἅπερ οὐχὶ ἐν τοῖς τάφοις, ἀλλ' ἐν ἄλλοις μέρεσι τῶν ἀνασκαφῶν εὐρέθησαν.

θῆκαι, θέλουσι βέβαια ἐκτεθῆ καὶ εἰς ὄψιν καὶ μελέτην τοῦ κοινῷ, ὅτε δὴ θέλει δείξει ἡ ἐπιστημονικὴ τῶν ἐπαϊόντων ἔρευνα ὅποσον μεγάλης σημασίας εἶναι τὰ ἀρχαῖα ταῦτα ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τέχνης τῶν παναρχαίων χρόνων εἰς οὓς εὐλόγως ὑποτίθεται ὅτι ἀνήκουσιν. Ἡ δὲ πατρὶς ἡμῶν πλεον ἢ ὅσον μέχρι τοῦδε ζηλωτὴ θέλει παρίστασθαι εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κόσμου, ἅτε εὐτυχήσασα νὰ γίνῃ κάτοχος καὶ τοιοῦτου μοναδικοῦ εἶδους ἀρχαιοτήτων, οὐχ ἥττον δὲ θὰ εὐδαιμονίζωσι πάντες καὶ τὸν παραγαγόντα αὐτὰ εἰς φῶς ἄνδρα καὶ θὰ εὐγνωμονῶσιν αὐτῷ διηνεκῶς.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον· τὸ δὲ μεθ' ἡμᾶς Συμβούλιον πεποιθήμεν, ὅτι θέλει μεριμνήσει ὅπως καὶ εἴ τι ἐν Μυκῆναις ἐτι ὑπολείπεται ἔργον καλῶς συντελέσῃ καὶ τὰ τέως ἐν Χαρβατίῳ Μυκηνῶν ἀπομείναντα ἀρχαῖα ἐνταῦθα μετακομίσῃ, ὥστε πάντα τὰ ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς προελθόντα ἀφοῦ ἐνωθῶσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ διευθετηθῶσι νὰ ἐρμηνεύωσιν ἀλλήλα καὶ παρέχωσι τὸν ὁλοκλήρου μιᾶς ἐποχῆς τέλειον χαρακτῆρα.

Ἐβδόμη ἀνασκαφὴ ἡ πασῶν τοῦ ἔτους τούτου καὶ τῶν προτέρων δὲ ἐτῶν μεγίστη καὶ πολυδαπανωτάτη εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς 19^{ης} Ἀπριλίου γινομένη ἐνταῦθα πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ δυτικῶς τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ἐντὸς τοῦ προτειχίσματος τοῦ λεγομένου κοινῶς Σερπεντιέ. Ἀλλὰ περὶ αὐτῆς μὴ προφθάσας νὰ συντάξω ἔκθεσιν τακτικὴν πρὸς ἀνάγνωσιν, θὰ εἴπω ἀπὸ μνήμης τινὰ μόνον, τὰ κυριώτατα· ἄλλως δὲ οἱ παρόντες ἐνταῦθα τὸ μὲν ἐκ φοιτήσεως ἐπὶ τοὺς τόπους αὐτοὺς τῆς ἀνασκαφῆς, τὸ δὲ καὶ ἐξ ἀναγνώσεως τινῶν ἄρθρων ἐν ἡμερησίαι καὶ περιοδικαῖς δημοσιευέντων ἐνταῦθα (*), γνωρίζουσιν ἤδη ἱκανὰ καὶ

(*) Οἷον ἐν τῇ Αἰῶνι ὑπὸ Ἀθ. Δημητριάδου, ἐν τῇ Ὠρᾷ ὑπὸ Σταφ. Ν. Δραγούμη, ἐν τῇ Ἀθηναίῳ ὑπ' ἐμοῦ.

οἶον ὑπόμνησίς τις μόνον εἰς αὐτοὺς ἂν γίνη ἐξ ἐμοῦ τώρα κατὰ τινα περιληπτικὸν τρόπον, θ' ἄρκεσθ, νομίζω, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς λογοδοσίας.

Χαράσων δὲ καὶ μὲ κρητίδα ἐπὶ τοῦ μέλανος ἐδῶ πίνακος γραμμὰς τινὰς τῶν ἀναφανέντων ἐν ἐρειπίοις κτισμάτων, ὑποβοηθούσας τὸν βραχύν μου λόγον, καὶ δεικνύων ἐπ' αὐτάς μὲ τὸν δάκτυλον, λέγω.

[Ἐδῶ ἐρρέθησαν προφορικῶς τὰ ῥηθέντα. Ὑστερον δὲ ἀνεγράφησαν μετὰ τινων συμπληρώσεων καὶ δημοσιεύονται ὧδε, ἵνα χρησιμεύσωσι μόνον εἰς τοὺς ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐταίρους ὡς σχόλια τοῦ ἐκτυπούμενου νῦν σχεδίου τῆς ἀνασκαφῆς (*), ὅχι δὲ ὡς πραγματεία ἐπιστημονική, περιλαμβανούσα πᾶν τὸ δέον ῥηθῆναι].

Ἐπιχειροῦντες νὰ ἀνασκάψωμεν καὶ ἀποκομίσωμεν τὰ πολλὰ ἤδη ἀπ' αἰώνων καταρρίφθέντα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως χώματα, ἐποθεῶμεν βέβαια καὶ ἡλπίζομεν ν' ἀναφανῇ τι ἐξ ἐκείνων τῶν κτισμάτων, ἅπερ ὁ Πausanias ἐξερχόμενος, ὡς ἡ τῶν πλειόνων ἀρχαιολόγων γνώμη κρατεῖ, ἐκ τοῦ ὑποτιθέμενου διαζώματος τοῦ θεάτρου καὶ χωρῶν πρὸς δύοσιν ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εἶδε καὶ ἀναφέρει κατὰ σειράν οὕτω τάφον τοῦ Κάλω, ἀνεψιῦ τοῦ Δαιδάλου, ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ καὶ κρήνην, ναὸν Θέμιδος καὶ πρὸ αὐτοῦ μνῆμα Ἰππολύτου, υἱοῦ τοῦ Θησέως, ἔτι ἱερὸν Ἀφροδίτης πανδή-

(*) Ὑπὲρ τοῦ σχεδίου εὐχαριστοῦμεν τῷ Γερμανῷ ἀρχιτέκτονι F. v. Pellz, ὅστις τὸ κατεσκεύασεν ἐπὶ τῇ αἰτήσει μας.—Παραπέμπομεν δὲ τοὺς περιέργους καὶ εἰς τὸ σχέδιον τῶν αὐτῶν τόπων, ὅπερ ἐν τῷ Δελτίῳ ἑλληνικῆς ἀλληλογραφίας, φυλλαδ. τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1877 ἐξέδωκεν ὁ Γάλλος ἀρχιτέκτων M. Lambert. Ἐκεῖ θέλουσιν ἰδεῖ καὶ τινὰ τῶν μεταγενεστέρων κτισμάτων, τὰ ὅποια πλέον δὲν ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ τόπου, διότι τὴν διάλυσιν αὐτῶν καὶ ἐξαφάνισιν ἀπῆτησεν ἡ πρόοδος τῆς ἀνασκαφῆς χάριν ἀναδείξεως τῶν ὑπ' αὐτὰ ἀρχαιοτέρων ἢ χάριν ἐξαγωγῆς πολλῶν ἢ κακοῖς χρόνοις ἐντειχισθέντων μνημείων.

μου καὶ Πειθοῦς καὶ ἄλλο Γῆς κουροτρόφου καὶ Δήμητρος Χλόης. Ἐφάνησαν δὲ τοιάδε· τὸ εὐθύς πρὸς δυσμὰς τοῦ θεάτρου φυσικὸν ἔδαφος ἐφάνη ὅτι ἦτό ποτε κατὰ 4 περίπου μέτρα χαμηλότερον καὶ ἐπίπεδον ἐν ἱκανῇ εὐρυχωρίᾳ, θὰ κατέβαινον δὲ εἰς αὐτὸ οἱ παλαιοὶ διὰ κλίματός τινος, ἥτις θὰ ἦτο ἡγμένη ἀπὸ τῆς κρηπίδος τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου. Αὕτη νῦν γυμνωθεῖσα τῶν χωμάτων ἀνεδείχθη μεγαλείως κυρτουμένη, ἀλλὰ κλίμαξ αὐτόθι οὐδεμία ἐφάνη, σκέλος δέ τι τοίχου στερεοῦ ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων ὅχι πολὺ πλατύ, ἐκείθεν ἀρχόμενον προχωρεῖ πρὸς δυσμὰς ἐπὶ μέτρα περίπου 20, παράλληλον μὲ ἄλλον τοῖχον νοτιώτερον κείμενον, ἐκ Πειραιϊκῶν λίθων, ὅστις καὶ πρότερον ἐφαίνετο ὑπὲρ γῆς ὑψούμενος καὶ ὦν βεβαίως παλαιὸς καὶ σύγχρονος τῷ κρηπιδώματι τοῦ κοίλου. Καὶ ὁ μεταξὺ δὲ τούτων τῶν δύο τοίχων χώρος, ἀνασκαφεὶς σχεδὸν ἐντελῶς οὐδὲν ἶχνος κλίμακος, ὡς ἠλπίζομεν, ἔδειξεν. Ἀλλὰ ποῦ ἄλλοῦ αὕτη ἡδύνατο νὰ εἶναι καὶ πρὸς τίνα χρῆσιν ἄλλην ἦχθη ποτὲ ὁ νῦν ἀναφανείς ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων τοῖχος;

Πρὸς δεξιὰ δὲ τῷ ἐκ τοῦ διαζώματος ἐξερχομένῳ ἡ πέτρα τῆς ἀκροπόλεως ἀνωτάτω μὲν ἐφάνη οὔσα ἀνώματος καὶ ἔχουσα ἐν μικρὸν ἀκανόνιστον σπήλαιον, ὅμως μὲ χειροποίητον εἰσοδὸν χαμηλήν, ἴσως τὸν τάφον τοῦ Κάλω, ἂν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν φαντασθῶμεν τόσον κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἀπλότητα πεποιημένον· ὀλίγον δὲ κατωτέρω ἡ πέτρα εἶναι ὀρθίως τετμημένη ἐπὶ μέτρα 2½ περίπου πρὸς δυσμὰς καὶ ὑπ' αὐτὴν κατωτάτω ἐφανερῶθῃ ἐν σπήλαιον κωνικοῦ σχήματος τὰ ἔσω, μὲ εἰσοδὸν κτιστὴν, τοὺς τοίχους τοῦ δ' ἔσωθεν ἔχον ἐπιχρίστους καὶ ἐξωγραφημένους μὲ εἰκόνας χριστιανικάς, δυσδιαγνώστους διὰ τὴν ἐκ τοῦ χρόνου φθοράν. Ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν κάτω γύρον ἀποστάζει ἐκ τῆς πέτρας καὶ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον κύκλῳ περιλαμβάνεται ἐν μαρμαρίνῳ εὐρίπῳ καὶ διοχετεύεται ὕστερον ἔξω διὰ σωλῆνων ἡγμένων ὑπὸ τὴν στοάν

καί τας μετ' ὀλίγον μνημονευθησομένας ἐκκλησίας μέχρι οὗ καταπίπτει εἰς ἓν φρεατοειδές κτιστὸν ὄρυγμα (*). Καταντικρὺ δὲ τῷ εἰσερχομένῳ, ἦτοι πρὸς ἄρκτον ἐν μετρίῳ ὕψει ὑπὲρ τὸ θωρακεῖον τοῦ εὐρίπου, εἶναι λελαξευμένος ἐν τῇ πέτρᾳ τριγωνικὸς περίπου σηκὸς ἢ νύμφη (niche) πάνυ περίεργος διὰ τὸ ἐπίχρισμά της, ὅπερ μιμεῖται δι' εἰσοχῶν καὶ ἐξοχῶν διακλαδισμούς τινας περιπλόκους πρὸς ἔμφασιν ἴσως τῶν ἀνωμαλιῶν φυσικοῦ σπηλαίου. Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς νύμφης οὐδὲν εὐρέθη ἦτο κενόν, πλὴν τινων ἀνθράκων, ὡς εἶπαν ἡμῖν οἱ πρῶτον εἰσχωρήσαντες σκαφεῖς, εἰς τὸ κατακόρυφον δ' αὐτῆς σημεῖον παρατηρήθη εἰς ἥλος σιδηροῦς ἐμπεπηγμένος. Ἀπὸ τῶν ἀνθράκων καὶ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ἡλου ἐμάντευσαν οἱ εὐσεβεῖς σκαφεῖς τὴν ποτὲ χρῆσιν τοῦ σηκοῦ ὡς ἀγίας τραπέζης, καὶ εὐθὺς ἐκρέμασαν λυχνίαν καὶ ἦψαν κηρία καὶ ἐθυμίασαν καὶ ἄραντες πλάκα τινὰ εὐμεγέθη ἔχουσαν ἀνάγλυπτον σταυρὸν μὲ κόσμημα Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ τὴν ὁποίαν εὖρον προσερεϊδομένην ὀρθήν, δεξιὰ τῷ εἰσελθόντι, πρὸς τῷ τοίχῳ τοῦ σπηλαίου, ἔστησαν αὐτὴν ἐν τὸς τοῦ σηκοῦ, ὡς εἰς προεπωδέστερον τόπον. Καὶ οἱ μὲν ἀπλοῖ ἄνθρωποι οὕτω· ἡμεῖς δὲ οἱ λογιώτεροι εἶχομεν καὶ ἔχομεν ἔτι ἀμφιβολίας, ἂν εἴχῃ ποτε χρησιμεύσει ἀντὶ ἀγίας τραπέζης ὁ σηκός, διότι παρὰ τὸ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἔθος

(*) Εἶναι τοῦτο αὐτὸ ἐκεῖνο, οὗ τὸ στόμιον καὶ πρὸ τῆς ἀνασκευῆς ὑψηλὰ ἐφάνετο καὶ ἐσφαιμένως, καθ' ἃ νῦν ἐδείχθη ἐκ σαφῶν τεκμηρίων, ἐξελαμνόμενον παρὰ τινων ὡς ἡ ἱστορουμένη τοῦ Ἀσκληπείου κρήνη. Τοιούτων φρεατοειδῶν ὀρυγμάτων γέμει πᾶς ὁ χῶρος οὗτος μέχρι τοῦ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ ὁδοῦ, ὄντων ἄλλων ἄλλης κατασκευῆς καὶ ὅχι πάντων ἴσως πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν πεποιημένων. Δύο τούτων, τὰ πλησιέστατα τῇ κρηπιούματι τοῦ θεάτρου, ἐρευνηθέντα εὐρέθησαν ὅτι συγκοινωνοῦσιν ὑπογείως δι' ὑπονόμου, καὶ φαίνεται πως ὅτι εἰς τὸ βορειότερον αὐτῶν κατέπιπτον ποτε τὰ ἐκ τῆς γωνίας τῆς ὀρθοτόμου πέτρας ἀπορριπτόμενα δι' αὐλακος διόδου ὕδατα. Ἀλλὰ καὶ κατὰ ἄλλην τινὰ ὁδὸν ἀπωχαιεύοντο ταῦτα ταῦτα, περὶ οὗ ἄλλοτε.

εἶναι ἐστραμμένος πρὸς ἄρκτον, ἡ δὲ πλάξ ἡ τὸν σταυρὸν ἔχουσα εὐρέθη ὅχι ἀπερρίμμενη ἀτίμως, τυχὸν παρ' ἀσεβῶν τινῶν, ἀλλὰ ὀρθή, ὡς εἵπομεν, πρὸς τῷ ἀνατολικῷ τοῦ σπηλαίου τοίχῳ, ἐν θέσει ἐνθα τὸ μαρμαρόκτιστον θωρακεῖον τοῦ εὐρίπου ἐκλείπει, διότι δὲν σώζονται πᾶσαι αἱ συγκροτουσαί ποτε αὐτὸ μεγάλαι πλάκες. Ὅτι μὲν εὐκτῆριος οἶκος χριστιανῶν ἐγένετό ποτε ὁ τόπος οὗτος δὲν φαίνεται ἀμφίβολον, ἴσως καὶ ὡς ἀγίασμα ἐθεωρεῖτο τὸ ὕδωρ τοῦ, ὅτι δὲ καὶ ἀρχῆθεν ἱδρυμα χριστιανικὸν ὑπῆρξε τοῦτο, δὲν εἶναι πιθανόν, ἀλλὰ μάλλον ὅτι τῆς παλαιστοτάτης ἐθνικῆς θρησκείας. Ἡ πρώτη σκέψις ἥτις ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀρχαιοδίδου εἶναι νὰ εἴπῃ, ὅτι ἴσως ἐνταῦθα ἦτο ἡ κρήνη τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀλλ' εἰς τοῦτο ἐναντιοῦνται τινα. Δὲν ἡρευνήθη δὲ ἀκόμη ὅσον πρέπει καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ σπηλαίου, ὅπερ τώρα εἶναι μὲ μικρὰς ψηφίδας ὅχι πολὺ τεχνηγέντως ἐστρωμένον· ὀλίγον δὲ μόνον σκαλίσαντες ἡμεῖς ὑπ' αὐτὸ εἶς τινα ἄκραν, εὐρομεν τεμάχιον ἀναγλύφου ἀναθηματικοῦ τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐξ οὗ δῆλον γίνεται, ὅτι ἡ στρώσις εἶναι τῶν χριστιανικῶν χρόνων καὶ ὅχι ἡ ἐξ ἀρχῆς. Τινὲς ἐκ τῶν ἡμετέρων ὑπέθεσαν ἐνταῦθα μάλλον παρὰ ἐν τῷ ἄνω μικρῷ καὶ ἀτέχνῳ σπηλαίῳ τὸν τάφον τοῦ Κάλω καὶ τὸ ἱερὸν τῆς μητρὸς τοῦ Πέρδικος, εἰς δὲ τις ὑπώπτευσεν καὶ μήπως ἐνταῦθα ἐτελοῦντο τὰ τοῦ Περσικοῦ θεοῦ Μίθρα μυστήρια καὶ ἄλλως καὶ διότι εὐρέθη εἰς τὰ ἐντὸς χώματα ἐν ταύρου ἢ βουβάλου φυσικὸν κέραν, ἐπιεικῶς σαθρὸν ἐκ τῆς παλαιότητος. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἶναι εἰκασίαι δυσκολοστήρικτοι. Ἰσως δὲ ὁ μέλλων χρόνος διασαφήσῃ τι. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ δυνάμεθα καὶ νῦν μεθ' ἱκανῆς ἀσφαλείας νὰ εἴπωμεν εἶναι, ὅτι ἀλλοῖον σχῆμα θὰ εἶχεν ἐν παλαιτάτοις χρόνοις ἢ τοῦ σπηλαίου τούτου εἰσόδος, διότι ὁ τοῖχος, ἐν ᾧ αὕτη εἶναι πεποιημένη, προδήλως ἐπεκολλήθη κατὰ κάθετον γραμμὴν εἰς ἄλλον παλαιότερον καὶ ἐκτίσθη οὕτω ἄνευ ὀργανικῆς ἐνώσεως μετὰ

τὴν ἐρειπίωσιν τῆς μεγάλης στωϊκῆς οἰκοδομῆς, τῆς ἐκτισμένης σύρριζα πρὸς τῇ ὀρθοτόμῳ πέτρᾳ, εἰς τῆς ὁποίας οἰκοδομῆς τὴν περιγραφὴν τώρα μεταβαίνομεν.

Ἐκεῖ λοιπὸν διεγνώσθησαν σωζόμενα ἀριδῆλως τὰ ἐδάφη στοᾶς μακρᾶς 50 περίπου μέτρων, Δωρικοῦ ῥυθμοῦ, ἧς οἱ ἔσω τοῖχοι ἀνατολικὸς καὶ βόρειος ἐκ Πειραιικοῦ λίθου ἐπιμελῶς εἰργασμένοι ἱκανῶς μέχρι τινὸς σώζονται, ἔχοντος τοῦ τῆς βορείου γραμμῆς μαρμάρινον τὸν κατωτάτω αὐτοῦ δόμον· τὸ δὲ πρὸς νότον πρόσωπον μόνον σχεδὸν τὴν κάτω στρῶσιν ἤτοι τὸν στυλοβάτην σώζει μαρμάρινον μὲ δύο βαθμίδας καὶ δύο κάτω μέρη δωρικῶν κιόνων ἡμιῤῥαβδῶτων, ὧν τὸ ἓν καὶ ὀρθὸν εὐρέθη ἐπὶ τῆς θέσεώς του ὑψούμενον ὡς 2 μέτρα, τὸ δὲ ἕτερον, τὸ δυτικώτερον, ὑφ' ἡμῶν ἐστήθη, εὐρεθὲν αὐτοῦ που πλησίον. Τοῦ αὐτοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ ῥυθμοῦ καὶ ἄλλα μέγала καὶ μικρὰ μέλη μαρμάρινα, κιονόκρανα, ἐπιστύλια, τρίγλυφοι, γεῖσα ἀνεφάνησαν πλεῖστα καθ' ὅλην ταύτην τὴν ἀνασκαφεῖσαν ἑκτασιν, σώζοντα καὶ χρωματισμοῦ ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ λείψανα ἱκανῶς ζωηρά (*). Ἄλλαι δὲ βάσεις κιόνων ἄλλου ῥυθμοῦ ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου τούτου εὐρεθεῖσαι εἶναι βεβαίως ἐκ μετασκευῶν καὶ ἐπιικοδομήσεων μεταγενεστέρων (**). Ἐχει δέ τι καὶ λίαν δυσεξήγητον, εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, ἡ στοὰ αὕτη. Ἐνῷ ὁ στυλοβάτης τῆς ἐκτείνεται, ὡς εἵπομεν, ἐπὶ 50 περίπου μέτρα ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ὡς εἰκός, ὀριζοντείου ἐπιφανείας, τὸ δυτικώτατον αὐτῆς μέ-

(*) Καὶ πῶρινα δὲ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐπίσης δωρικοῦ ῥυθμοῦ ἀνεσκάφησαν σποράδην ὅχι ὀλίγα, ταῦτα δὲ μειζόντων διαστάσεων· ὅθεν ὑποτίθεται, ὅτι θὰ ἀνήκωσιν εἰς ἄλλην τινὰ ἀρχαιοτέραν οἰκοδομήν, ὑπάρξασαν αὐτόθι που, διότι δὲν εἶναι τόσον πιθανὸν νὰ ἐρρίφθησαν πάντα ἄνωθεν ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως.

(**) Ἀρτίως παρατηρήθησαν ἐν τῇ ἀνατολικῇ μέρει τῆς στοᾶς σωζόμενοι θεμέλιοι λίθοι πῶρινοι, ἀφαστῶτες ἀλλήλων κατὰ σύμμετρα διαστήματα, ὑποδηλοῦντες ὅτι κιονοστοιχία δευτέρα ἐσωτέρῳ ἐπ' αὐτῶν ἔβαινε.

ρος (ὡς 13 μέτρων) ἔχει πλειότερον οἰκοδομικὸν βάθος, καὶ ἐκεῖ, μετὰ τὸ ἐμπρὸς στῳϊκὸν κενόν, γίνεται τὸ ὀπίσω ἔδαφος αἰφνης ὑψηλότερον κατὰ τρία περίπου μέτρα, σχηματίζον ἐν τετράγωνον, περιειλημμένον τοίχῳ πωρίνῳ ἐπιμελοῦς κατασκευῆς καὶ ἔχον ἐν τῷ μέσῳ εὐρὺ φρεατοειδὲς κτίσμα, ἀλλ' ὅχι φρέαρ, μετὰ τεσσάρων κύκλῳ τοῦ χείλους του χαμηλοτάτων καὶ ἀπλουστάτων κυλινδρικοῦ σχήματος βάθρων ἢ βάσεων μαρμαρίνων. Τὴν ἔσω τοῦτο κοιλότητα σχηματίζει τοῖχος ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων, καθόλου μὲν ἰσόδομος, ἔχων δὲ καὶ πολυγωνίους τινὰς ἀρμούς. Τὸ βάθος τῆς κοιλότητος 2,20 καὶ ἄστρωτον κάτω τὸ ἔδαφος, ἡ διάμετρος 2,60. Τοῦτο λοιπὸν τὸ οἶον ἀνώγειον ἐν τῷ τῆς στοᾶς βᾶθει μετὰ τινος οἶον κολυμβήθρας, ἣτις ὁμως οὐδέποτε φαίνεται δεχθεῖσα ὕδωρ, Δηλίου ὄντως δεῖται κολυμβήτοῦ. Ἡμεῖς μόνον ἱστοροῦμεν, ὅτι κατὰ τὸ νοτιανατολικὸν ἄκρον τοῦ ὑψηλοῦ τούτου δαπέδου διαλύσαντες μέρος τοῦ συγκρατοῦντος αὐτὸ νῦν νοτίου τοίχου (ὅστις δὲν εἶναι ἀρχαῖος, ὡς οἱ ἄλλοι τρεῖς, ἀλλὰ ἀσβεστόκτιστος) εὑρομεν ἑσωτερῶ πολλὰ θραύσματα πηλίνων εἰδωλίων, ἀναγομένων βεβαίως εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἦσαν δηλ. ὅφεις περὶ ῥάβδον, ἀλέκτορες κττ.

Ῥητέον προσέτι, ὅτι τὸ μεσαίτατον μέρος τῆς στοᾶς ταύτης, ἰδίως τὸ βάθος αὐτῆς κατέχεται νῦν ὑπὸ ἐπιμήκους οἰκοδομῆς μεταγενεστέρας, τῶν Βυζαντινῶν, ὑποθέτομεν, χρόνων, ἣτις ἤτο ποτε θολοσκεπαστος. Ταύτην μελετῶμεν νὰ διαλύσωμεν, διότι ἔχει εἰς τὰ θεμέλιά της ἀρχαῖα μάρμαρα.

Ἡ ἑκτασις δὲ ἡ ἐνώπιον τῆς στοᾶς πρὸς νότον, ἱκανῶς εὐρεῖα οὖσα, ἔδειξεν, ἀφοῦ ἀνεσκάφη, τὰ ἐδάφη τριῶν ἐκκλησιῶν χριστιανικῶν πολὺ παλαιῶν πιθανῶς καὶ ἀλληλῳδιადόχως κτισθεῖσων κατ'εὐθυγραμμίαν καὶ ἐρειπυθειςῶν πρὸ αἰώνων· ὅθεν καὶ μνήμη αὐτῶν οὐτε ἐκ βιβλίων οὐτε ἐκ παραδόσεως, ὅσον ἡμεῖς ἤξεύρομεν, σώζεται. Αἱ κόγχαι καὶ αἱ στρώσεις αὐ-

τῶν, διαλυθεῖσαι ὕστερον ὑφ' ἡμῶν, ἐφάνησαν εὔσαι ἐκτισμέναι ὥς μὴ ὥφελε, ἐκ λίθων τῆς ῥηθείσης στοᾶς καὶ ἄλλων ἀρχαίων κτιρίων, γόμον δὲ εἶχον τιμιωτάτας ἀρχαίας ἐπιγραφὰς καὶ γλυφὰς εἰς πλῆθος μέγα, ὧν πλεῖσται εἰς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὴν λατρείαν ἀναφέρονται. Ἐδείκνυνεν δὲ ἄλλως ἢ πλακόστρωσις τῆς δευτέρας μάλιστα τῶν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἡ ὀρθομαρμάρωσις τῶν κατὰ τὸ κατώτατον μέρος διατηρηθέντων ἕως τότε τοίχων τοῦ ἱεροῦ καὶ τινὰ εὐπορίαν, δὸς δ' εἶπεῖν καὶ φιλοκαλίαν τῶν αὐτὰς οἰκοδομησάντων, ἐμφαινομένην μάλιστα εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ποικιλοχρῶν πλακῶν. Γραμμάτων ὅμως, φαίνεται, οὐδένα ἔρωτα εἶχον οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, δι' ὃ ἴσως καὶ οὐδεμία ἐπιγραφή ἦλθεν εἰς ὄψιν μας ἐκ τῶν ἐρειπίων, δηλοῦσα τὸ πότε ἐκτισθῆσαν αἱ ἐκκλησίαι ἢ εἰς ποῖον ἱερὸν ὄνομα ἀφιερώθησαν. Ἀνεύρομεν μὲν τὰ ἐγκαίνια μιᾶς ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τὴν στρῶσιν τῆς ὥραικς πύλης, ἀλλὰ τὸ ἔχον αὐτὰ ἀργυροῦν πυξίδιον χάραγμα μόνον σταυροῦ εἶχεν ἐπὶ τοῦ πώματος καὶ οὐδὲν ἄλλο. Λέγοντες δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἀσθεστοκάμινον καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνεγνωρίσαμεν μεταξὺ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν ἣ πολλὰ πολύτιμα μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἄδηλον κατὰ ποίους χρόνους, ἠφανίσθησαν διὰ παντός, λέγομεν τὸ οἰκτιστον τῶν δεινῶν καὶ τῶν αἰσχυρῶν, ὅσα ποτὲ ὑπέφερεν ἡ γῆ αὕτη ἢ ἐκ διαστροφῆς ἐθελουσίας τοῦ πνεύματος τῶν ἰθαγενῶν ἢ ἐκ βίας ἀνόμου τῶν ξένων ἐπιδρομῶν.

Προβαίνομεν εἰς ἄλλα ῥητέα. Δυτικώτερον τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν μέρει καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῶν τούτων, ἐφάνησαν καὶ τάφοι χριστιανικοὶ οὐκ ὀλίγοι, κτιστοὶ μετὰ κλιμάκων πρὸς κατὰβαισιν, ὄντες καὶ μονήρεις καὶ πολυάνδρια, εἰς δὲ παιδὸς μικροῦ εἶχε τοὺς ἔσω τοίχους καλῶς ἐκ λεπτῶν ποικιλοχρῶν πλακῶν ἡρμωσμένους· πάντες ὅμως ἦσαν ἀνεπίγραφοι, τοῦ καὶ τοῦ μόνον γλυφῇ σταυροῦ εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἔσω ἐπιφανείας

τῆς καλυπτούσης πλακός. Στηλίδια δέ τινα ἔχοντα ἐπιτυμβίους ἐπιγραφὰς χριστιανικάς, κατὰ τὸ ἀρχαιότατον τυπικόν, εὐρέθησαν ἐντετειχισμένα μόνον ὡς γόμος εἰς διάφορα κτίρια, ὅχι δέ ποτε ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτῶν θέσεως.

Ὑπὸ δὲ τὴν στρῶσιν τῆς τελευταίας πρὸς δυσμὰς ἐκκλησίας, παραλλήλως τῇ Δωρικῇ στοᾷ καὶ ἐν ἀποστάσει μόλις ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου ἀπ' αὐτῆς πρὸς νότον, εὐρέθη συνεστηκὸς ἐν αὐτοτελὲς κρηπιδῶμα οἰκοδομητὴς ἐκ Πειραϊκῶν λίθων, εἰς σχῆμα παραλληλογράμμου, μήκους 11 μέτρων, πλάτους δὲ 6. Τοῦτο ἐθεώρησαν πολλοὶ ὡς τὸ μόνον λείψανον τοῦ ποτὲ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἴσως ὅχι ἀπιθάνως· διότι τὰ τρία ἄλλα κρηπιδώματα, τὰ ὅποια ἐφάνησαν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ καὶ ὀλίγον ἐπέκεινα πρὸς δυσμὰς, εἶναι πάντα μικρότερα. Παρατηρητέον δὲ ὅμως, ὅτι τὸ ἐν τέταρτον περίπου τοῦ κρηπιδώματος τούτου, τὸ πρὸς ἀνατολὰς, ὃν κατὰ τι διαφόρου κατασκευῆς, φαίνεται εἶον προσθήκη ὕστερωτέρα.

Ἄλλη δὲ στοᾷ, (ἥτοι τὰ ἐσάφη μόνον αὐτῆς πάλιν), ἀνεγνωρίσθη πρὸς δυσμὰς τῆς Δωρικῆς, ἐν ἀποστάσει $2\frac{1}{2}$ μέτρων ἀπ' αὐτῆς καὶ ὅχι ἀκριβῶς κατὰ τὴν αὐτὴν εὐθυγραμμίαν, βλέπουσα δηλ. πρὸς νότον, ἀλλὰ μετὰ τινος ἀποκλίσεως πρὸς δύσιν. Αὕτη δὲ εἶναι Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ, ὡς εἰκάζεται ἐκ μιᾶς βάσεως κίονος λίθου Πεντελησίου, σωζομένης κατὰ χώραν ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς γωνίας (*), εἶναι δὲ καὶ

(*) Σποράδην δὲ αὐτοῦ που καὶ ἀπωτέρω ἀνεσκάφησαν καὶ σώματα κιόνων βυθώματα καὶ κιονόκρανα Ἰωνικά, ἀνάλογά πως τῇ μεγέθει τῆς στοᾶς. Τὰ δὲ Ἰωνικά ἐπιστύλια τὰ ὅποια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατακείμενα εὐρέθησαν ἢ ἐκ τοῦ τοίχου τοῦ Σερπεντζε ἐξήχθησαν, εἶναι πολλά, ἀλλ' ἀμελεστέρας ἐργασίας ἢ ἡ βάσις ἢ κατὰ χώραν εὐρεθεῖσα. Ἐν τούτων τῶν ἐπιστυλίων εἶναι καὶ ἐνεπίγραφον, λέγον τάδε: [Ἀσκληπ]ιῳ καὶ Ὑγίειᾳ ὑπὲρ τῆς Τιβερίου Καίσαρος Θεοῦ σεβ[αστοῦ]...]. Ἴδε Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 164 καὶ 320. Ἐν δὲ ἄλλο ἐπιστύλιον ὁμοίον πως ἀλλ' ὅχι ἰσομέγεθες, πρὸ ἐτῶν ἀνυσκαφέν ἐξω τῆς ἀνατολικῆς ἄκρας τῶν τοῦ Σερπεντζε καμαρῶν ἔχει ὡσαύτως ἐπιγραφὴν, ἣν ἰδὲ ἐν Philologus XXIV, σελ. 462. Εἰς τὰς

μικροτέρα κατὰ πολὺ τῆς Δωρικῆς, ἔχουσα μῆκος 27 $\frac{1}{2}$ μέτρων, πλάτος δὲ 14. Ἀλλὰ ταύτης τὸ διάγραμμα εἶναι εὐκαταληπτότερον, ἅτε διαμεῖναν ἐλεύθερον ἐποικοδομήσεων μεταγενεστέρων. Τὸ βάθος αὐτῆς, πρὸς τὴν πέτραν τῆς Ἀκροπόλεως πολὺ πλησιάζον (μένοντος ὁμως μικροῦ κενοῦ, χάριν ἀποχετεύσεως τῶν ὀμβρίων ὑδάτων) ἔχει διαίρεσιν κατὰ μῆκος εἰς οἰκήματα τέσσαρα ἰσομεγέθη, (ὡς δηλοῦσιν αἱ σωζόμενοι θεμέλιοι λίθοι), ὧν ἡ στρωσίς, ἐν μέρει διατηρουμένη, σύγκειται ἐκ ψηφίδων στερεῶς συγκεκολλημένων. Εἶχε δὲ καὶ αὕτη ἡ στοὰ δύο κατὰ πρόσωπον μαρμαρίνας βαθμιῖδας, αἵτινες καὶ ἐν μέρει σώζονται περὶ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν. Ἐκεῖ δὲ ἔξω, ἀλλὰ πολὺ πλησίον τῆς γωνίας, εὐρέθη εἰς μεταγενέστερόν τινα τοῖχον ἐνφοκοδομημένον καὶ ἐν βάθρον μαρμαρίνον ἀπλῶς μὲν, ἀλλὰ τῶν καλῶν ἔτι τῆς Ἑλλάδος χρόνων, ἐφ' οὗ ποτε ἦτο ἰδρυμένη ἡ Ὑγίεια, ὡς ἡ ἐπιγραφή του λέγει (*). Εὐλόγως δέ, νομίζομεν, ὑποτίθεται, ὅτι ἡ στοὰ αὕτη μετὰ τῆς ἄλλης ἐχρησίμευσεν διὰ τοὺς συρρέοντας πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἄλλους προσκυνητάς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὡς καὶ διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ ναοκόρους, τοῦτο μᾶλλον παρὰ ὅτι αὐταὶ αἱ δύο ὁμοῦ ἢ ἡ ἑτέρα αὐτῶν, ἢ μείζων, δύναται νὰ εἶναι ἡ τοῦ Εὐμένους, ἣτις μνημονεύεται μὲν παρὰ Βιτρουβίῳ (ἐν τῷ de architectura, 5, 9) ὡς ὑπάρχουσα παρὰ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον, ἀλλὰ ὀπίσω τῆς σκηνῆς αὐτοῦ (**) καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀρμόζει νὰ τεθῇ ἐδῶ.

κατὰ καιροὺς γενομένης ἀνακαινίσεις καὶ ἐπισκευὰς τῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ κτισμάτων ἀναφέρονται ἄλλαι τε ἐπιγραφαὶ καὶ ἰδίως ἐν ψήφισμα τοῦ ἔτους 26 μ. Χρ. τυπωθὲν ἐν Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 404. Ἀλλ' ἡ ἐξέτασις τῶν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιγραφαῖς λεγομένων μετ' ἀντιπαραβολῆς πρὸς τὰ νῦν σωζόμενα ἐρεῖπια εἶναι δυσχερέστατον ἔργον καὶ ὁ καιρὸς του ἀκόμη δὲν ἤλθε. Πρβλ. τὰ ρηθέντα ἐν Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 528.

(*) Ἦδε αὐτὴν ἐκδόδομένην ἐν Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 453.

(**) Ὡς τῆς στοᾶς τοῦ Εὐμένους λείψανα τινὲς μὲν τῶν τοπογράφων ἐκλαμβάνουσι τὰς ὑπολειπομένας 27 ἐκ Πειραιικοῦ λίθου καμάρας, ὑπερθε-

Ὀλίγα δὲ βήματα πρὸς δυσμὰς τῆς στοᾶς ἀνεφάνησαν καλῶς συνεστηχότες οἱ θεμέλιοι λίθοι ἐνὸς αὐτοτελοῦς κτίσματος, ἔχοντες σχῆμα παραλληλογράμμου μήκους μὲν ὃ μέτρων, πλάτους δὲ 4. Εἶναι τοῦτο πάντως ἀρχαῖον, πλὴν τῶν κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ βαθμιδοειδῶν προσθηκῶν, παρέχει ὅε ὄντως ἔμφασιν μικροῦ ἱεροῦ. Παρατηρητέα δὲ ἡ διεύθυνσις του, οὕσα πρὸς θερινὰς δυσμὰς.

Πλησιέσταται δὲ τούτῳ ἄλλο μικρὸν κτίσμα, κακῶς μὲν τεθμελιωμένον ἐκ παντοίων λίθων, ἀλλ' ὁμῶς ἀρχαῖον καὶ αὐτὸ ὄν πιθανώτατα, σώζεται μόνον κατὰ μίαν πλευράν του τὴν τοῦ προσώπου, ἐνθα ἐπὶ μαρμαρίνου ἐδάφους ὑπολείπονται δύο βάσεις γωνιαίων παραστάδων Ἰωνικῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται ἔχνη δύο βάσεων κιόνων καὶ δρυφάκτου. Ὑπολείπεται δ' ἔτι καὶ μικρὸν μέρος τῆς ἐκ λεπτῶν πλακῶν στρώσεως τοῦ ἐσωτέρου χώρου. Ἡ διεύθυνσις τοῦ κτίσματος τούτου σχεδὸν πρὸς ἄρκτον.

Πλησιέστατα εἰς τὰ δύο ταῦτα κτίσματα καὶ σύρριζα πρὸς τῇ πέτρᾳ τῆς Ἀκροπόλεως ἀνεφάνη ἀξιοπεριέργον κτίσμα, κατὰ γείον μόνον, ἐν σχήματι παραλληλογράμμου, ἐκτάσεως ἀδήλου τὰ νῦν, ἔχον τοὺς ἐσω τοίχους πολυγωνίους εἰς βάθος τριῶν περίπου μέτρων· ἐξεχώσθη δὲ αὐτοῦ μόνον τὸ πρὸς ἀνατολὰς μέρος ὅτε εὐρεθὲν ἀστέγαστον, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοῦ μέρος καὶ τι πλεόν τοῦ παρὰ κειμένου χώρου περιέχε-

τῶν ὁποίων ὁ τοίχος τοῦ Σερπεντζέ, ὁ νῦν καταδαφισόμενος, ἄλλοι δὲ τὸν ἐξ ὁμοίων λίθων κανονικὸν ἐκείνον τοίχον, ὅστις ὡς σύγχρονος τῷ κρηπιδώματι τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου ἐμνημονεύθη παρ' ἡμῶν ἀνωτέρω ἐν σελ. 16, ὅπερ ἀποπύματον διὰ πολλοὺς λόγους, ἔτι δὲ ἄλλοι ἀναζητοῦσι τὴν στοᾶν κατωτέρω πολὺ, περίπου ἐπὶ τῆς νῦν δευροφύτου λεωφόρου καὶ δὲ λέγουσι μὲν ἀκριβῶς ποῦ, ἴσως ὁμῶς ἐννοοῦσι τὴν θέσιν τὴν παρὰ τὸ ἐκκλησιδίου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἀφ' ὅπου γραμμὴ τις θεμελίων λίθου Παιραϊκοῦ ἀρχομένη χωρεῖ πρὸς δυσμὰς ἐπὶ ποσόν. Ταύτην ἡ Ἑταιρεία ἡμῶν ἐπιχειρήσασά ποτε νὰ ἐρευνήσῃ διέκοψε τὸ ἔργον της ἀθελήτως.

ται καὶ καλύπτεται ὑπὸ ἀσβεστοκτίστων τοίχων καὶ στεγά-
σματος ἀψιδωτοῦ, μεσαιωνικῆς, ὡς εἰκάζεται, κατασκευῆς,
καὶ ἀποτελεῖται οὕτω δεξαμενὴ, ἔχουσα ἐν τῷ βάθει ἄφθι-
νον πόσιμον ὕδωρ, τὸ ὅποιον συνάγεται ἐκεῖ εἰσρέον ἐκ τρυ-
πῶν τινῶν πεπονημένων ἐν τῷ προσαρκτίῳ τοίχῳ καὶ οὐσῶν
κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν συγκοινωνίᾳ μετὰ φλεβῶν τινῶν
τῆς πέτρας τῆς Ἀκροπόλεως. Ἴσως ὁμῶς μέρος τοῦ ὕδα-
τος καὶ ἐκ τοῦ κάτω ἐδάφους ἀναβλύζει. Λέγομεν δὲ ταῦτα
οὕτω ἀμφιβόλως, διότι τὰ κατὰ τὴν δεξαμενὴν ταύτην δὲν
ἤρουνθήσαν ἀκόμη ἀρκούντως διὰ σκαφῶν καὶ καθαιρέσεων,
καὶ τοῦτο ἐκ φόβου, μήπως στειρεύσῃ τὸ τόσον χρήσιμον εἰς
πάντας ὕδωρ. Ἐλάνθανε δὲ τοῦτο αἰῶνας ὅλους τοὺς ἐν Ἀ-
θῆναις, διότι βουνὸς γῆς ὑψωμένος ἐνταῦθα ἐκάλυπτε τὸν
ἄνωθεν τῆς δεξαμενῆς κτιστὸν φρεατσειδῆ λαίμονα καὶ τὸ
μαρμάρινον στόμιον, ὃ εὗρέθη τρία περίπου μέτρα ὑψηλότε-
ρον τῆς νῦν κεραμοστρώτου στέγης τῆς δεξαμενῆς. Ὅτι τὸ
ὕδωρ τοῦτο εἶναι τὸ τῆς παρὰ Ξενοφῶντι ἐν Ἀπομνημον.Γ.
13, 3 καὶ παρὰ Παιανίᾳ Α'. 21, 4 ἱστορουμένης κρήνης
τοῦ Ἀσκληπείου καὶ ἄλλως ἐφαίνετο πιθανόν, ἅμα προῆλ-
θεν εἰς φῶς, κατέστη δὲ καὶ πιθανώτερον καὶ σχεδὸν βέ-
βαιον, ὅτε, προχωρησάσης τῆς σκαφῆς, ἄλλο μὲν καθ' ὅλην
τὴν περιφέρειαν ταύτην ὕδωρ δὲν ἐφάνη, ἀκριβῶς δὲ πρὸς
νότον τῆς δεξαμενῆς ἐν ἀποστάσει ἀπ' αὐτῆς μέτρων 22 1/2
παρητηρήθη στήλη λιθίνη ἐντετειχισμένη ὀρθὴ ἐν τινι βρα-
χεῖᾳ (μέτρων 3,60) γραμμῇ τοίχου, πάντως τοῦ ἀρχαίου
περιβόλου τοῦ Ἀσκληπείου, ἔχουσα γράμματα προεκυλίσ-
σεια τὰ ὅ ρ ο ς κ ρ ῆ ν η ς (*). Ἐβλεπον δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ

(*) Ἴδε τὰ περὶ τῆς στήλης ταύτης ἐν Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 331. Ὁ
στερον εὗρέθη καὶ ἄλλη ἐπιγραφή, τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, εἰς πλείονα τε-
μάχια τεθραυσμένη καὶ κολοβή, ἀναφέρουσα τὴν κρήνην. Εὗρέθη δὲ εἰς τρία
διάφορα μέρη ἐσκορπισμένη. Ἴδε καὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ τοῦ
Ἀθηναίου, σελ. 527.

βλέπουσιν ἀκόμη πρὸς νότον τὰ γράμματα, ὥστε νὰ τὰ ἀναγινώσκη εὐκόλα ὁ παριὼν τὴν ὁδὸν τὴν μεταξὺ τοῦ τοίχου τούτου καὶ τῶν γνωστῶν καμαρῶν τοῦ Σερπεντζέ. Εὐχῆς δὲ ἔργον εἶναι νὰ ἐξετασθῇ παρ' ἐπιστημόνων καὶ ἡ ἄλλη ποιότης καὶ ἡ θερμοκρασία τοῦ ὕδατος τούτου, ἵνα φανῇ ἂν ὄντως εἶναι θερμότερον τοῦ συνήθους, ὡς λέγεται παρὰ Ξενοφῶντι τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ, ἐνῶ ὁ Παυσανίας σιγᾷ. Ἐγώ, καθὼς καὶ πάντες οἱ σκαφεῖς καὶ οἱ καθ' ἑαυτοὺς τῆς ἀνασκαφῆς, ἔπιον πολλάκις ἐξ αὐτοῦ καὶ δὲν μ' ἐφάνη οὔτε θερμὸν οὔτε ἄλλως ἀηδὲς πιεῖν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀκριβῆ αὐτοῦ διάγνωσιν χρῆζομεν βεβαίως ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ὅχι ὁποῖος ἐγὼ καὶ οἱ σκαφεῖς, οἵτινες παντάπασιν δὲν ἀνήκομεν εἰς τοὺς κατὰ τὸν Ξενοφώντειον Σωκράτην δυσαρέστους ἐκείνους, τοὺς δυσαρεστοτέρους καὶ αὐτῶν τῶν ἐν Ἀσκληπιοῦ ἀρρώστων καὶ διὰ τοῦτο μὴ εὐχαριστουμένους νὰ πίνωσι τὸ τυχὸν ὕδωρ.

Ἀπομένει νὰ εἴπωμέν τινα περὶ λειψάνων τινῶν κτισμάτων, ἀφανεστέρων μὲν εἰς τὴν ὄψιν, σπουδαιωτάτων δὲ ἄλλως, λέγω τὰ λείψανα καὶ ἔχνη περιβόλων τὰ φανέντα καθ' ὅλον τὸ ἐπίπεδον καὶ εὐρύχωρον τοῦτο μέρος. Ὁ περὶ αὐτῶν λόγος δὲν εἶναι τόσον εὐκόλος. Προσπαθῶ δὲ κατὰ τὸ δυνατόν ἐμοὶ νὰ μὴ εἴπω λίαν ἡμαρτημένα. Ἡ δυσκολία προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ διαγνωσθεῖσαι ὡς ἀρχαῖαι περιβόλων γραμμαὶ πικρὰ εὐρέθησαν διακεκομμέναι καὶ ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὸ πολὺμηνον διάστημα τῆς ἀνασκαφῆς ἀνεφαίνοντο κατωτάτω καὶ ἄλλαι διάφοροι γραμμαὶ τοίχων, τῶν μὲν ἀσβεστοκτιστῶν, τῶν δὲ ἀλλοίων, ἐκ μεγάλων μὲν ὅπως οὖν λίθων, χαλαρῶς δὲ καὶ ἀκανονίστως συνεστηκότων· ἐνίστε καὶ διεσταυροῦντο αἱ γραμμαὶ παραδόξως. Τινὰς τῶν τοίχων τούτων, καθ' ὅσον ἐπρόβαινεν ἡ σκαφή, μετ' ἀκριβῆ προσεξέτασιν διελύομεν, ἵνα τὰ ἐν αὐτοῖς ἢ ὑπ' αὐτοὺς ἀρχαῖα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη γλυπτὰ καὶ ἐνεπίγραφα μάρμαρα ἐξά-

γωμεν· ἄλλ' ἐνδεχόμενον νὰ διελύσαμεν κάπου καὶ τινα τοῖ-
χον, ὅστις νὰ μὴ ἦτο μὲν τῶν καλῶν ἀρχαίων χρόνων ἢ τῶν
Ῥωμαϊκῶν, ὅτε ἀκόμη ὁ ἀρχαῖος βίος καὶ ἡ θρησκεία διεσώ-
ζοντο, ἀλλὰ νὰ ἦτο ὅμως ἐκτισμένος ὅπως δὴ ποτε δι' ἄλλην
χρείαν ἐπὶ ἀρχαίας περιβόλου γραμμῆς, καὶ δυνατόν οὕτω
νὰ ἐξέλιπέ τι ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἴσως ἐχρησίμευόν τι, ἂν
δὲν ἐξέλειπον ὀλοτελῶς. Ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι. Τὸ
προφανὲς συμφέρον τῆς ἐπιστήμης ἀπῆται τὴν καθαίρεσιν
των, ἐνῶ ἄδηλος ἦτο ἡ ἴσως χρησιμότης των. Τὸ δὲ παρά-
τινον ῥηθέν, ὅτι πᾶν τὸ εἰς διάφορα γῆς στρώματα φαινό-
μενον ἐρείπιον ὠφείλομεν πρὸ τῆς διαλύσεως ὅχι μόνον νὰ
σχεδιάζωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπεικονίζωμεν, ἵνα διασώσωμεν
οὕτω ὡς πλεῖστα στοιχεῖα γνώσεως καὶ κρίσεως εἰς τοὺς
μεθ' ἡμᾶς τοπογράφους, τοῦτο δὲ ἦτο δυσεκτέλεστον ἢ μᾶλ-
λον ἀνεκτέλεστον ὡς δαπανητικὸν ἀπείρου χρόνου καὶ χρη-
μάτων. Ἐπρεπεν ἵνα τοιοῦτό τι κατορθωθῇ, ἀνά πᾶσαν ὥραν
νὰ γίνεται στάσις τῶν ἔργων καὶ ἀποκομπὴ ἐργατῶν, νὰ
καθαρίζεται πανταχόθεν ἀπὸ χώματα καὶ ὀγκώδεις λίθους
πᾶν οἰονδήποτε ἐμφανιζόμενον κτίσμα καὶ οὕτω νὰ σχεδιά-
ζεται καὶ ἀπεικονίζεται· εἰ δὲ κατὰ προτίμησιν τινὰ μόνον
τῶν μεταγενεστέρων κτισμάτων οὕτω πράττοντες ἀπεμερί-
ζομεν εἰς μέλλουσιν ζωὴν ἐν χάρταις καὶ εἰκόσιν, δὲν ἠθέ-
λομεν φανῇ δίκαιοι οὔτε θὰ ῥυχαριστοῦμεν πάντας τοὺς μεθ'
ἡμᾶς. Δὲν ἐπράξαμεν λοιπὸν οὕτω· ἀρκεῖτω δὲ εἰς τοὺς νῦν
καὶ τοὺς ὕστερον περιέργους καὶ φιλόστοργας, ὅτι μετὰ με-
γάλης εὐλαβείας ἐχωρήσαμεν εἰς τὰς διαλύσεις ἄλλων τε
καὶ τῶν εἰρημένων κακοκτίστων γραμμῶν τοίχων (*),

(*) Τὰ ἀνωτέρω ἐγράφησαν ἐπίτηδες οὕτω σαφῶς καὶ ἐκτενῶς. Ἡθελή-
σαμεν νὰ φανερώσωμεν τὴν μέθοδον ἀνασκαφῶν, ἣν ἠκολούθησεν ἡ Ἑταιρία
ὅχι πρώτῃ ταύτῃ φορᾷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἀττάλου στοᾷ καὶ ἐν τῇ Διο-
νυσιακῇ θεάτρῳ καὶ κατὰ τὸ Δίπυλον καὶ κατὰ τὸν ἄγ. Δημήτριον Κατη-

Μετὰ δὲ τὰς οὕτω γενομένας διαλύσεις καὶ ἀποκομίσεις ἀχρήστου πολλοῦ ὕλικου ἐξεκαθαρίσθησαν γραμμαὶ τοίχων περιβόλων πολυγωνίου ἢ ὡς ἐγγιστα πολυγωνίου κατασκευῆς αἱ ἐξῆς :

Μία γραμμὴ ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ περιφεροῦς κρηπιδώματος τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου, παραλλήλως δὲ καὶ ἀρκτικῶς τοῦ προμνημονευθέντος σκέλους καὶ ἐν μικρᾷ ἀπ' αὐτοῦ ἀποστάσει, χωρεῖ πρὸς δυσμὰς ἐπὶ μέτρα περίπου 15 καὶ ὕστερον χάνεται. Ποῦ δὲ ἡ γραμμὴ αὕτη ἐστρεφε πρὸς ἄρκτον ἵνα περικλείσῃ ὡς δεῖ τὸν χώρον, εἶναι μὲν ὄχι σαφές φαίνεται πῶς ὅμως ὅτι ἐγένετο τοῦτο ὄχι πολὺ πέρα τῆς θέσεως, ἔνθα νοητῶς ἀγομένη γραμμὴ ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ἄκρου τῆς Δωρικῆς στοᾶς πρὸς νότον ἤθελε συμπίσει μὲ τὴν ἀπ' ἀνατολῶν ἐρχομένην· ἐκεῖ δὲ που καὶ σώζονται ὄντως τιεὲς μεγάλοι πολυγώνιοι λίθοι ἔχοντες ἐπὶ βραχὺ διεύθυνσιν πρὸς ἄρκτον, μακρότερον δὲ πρὸς δυσμὰς, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποτελῇται ἐκεῖ βέβαιος ἐξ αὐτῶν γωνίας σχηματισμός, διότι φαίνονται ὡς μετακινημένοι ἔκπαλαι. Ἀλλὰ ταῦτα λέγω μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως, προσθέτων ἅμα δύο τινά, πρῶτον ὅτι ἐκεῖ που πλησιέστατα τοῖχον ἀσβεστόκτιστον ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν φερόμενον διελύσαμεν οὕτως ὅμως, ὥστε ἡ διεύθυνσίς του νὰ διακρίνηται ἱκανῶς, καὶ δεύτερον, ὅτι κατὰ τὴν διάλυσιν ταύτην εὗρομεν στήλην λίθου πεντελησίου εἰς τρία τεμάχια τεθραυσμένην καὶ ὡς γόμον ἐκτισμένην λέγουσαν· Ἡ ὁρο(ς) τὸ τ(ε)μένο(υς). Αὕτη ἡ γραμμὴ ἐκεῖ, ἔνθα εἶπομεν αὐτὴν ἀρχομένην, ἔχει τοὺς ἀνωτέρω αὐτῆς

φόρη, χωρὶς ποτε, καθ' ὅσον ἡξεύρομεν, νὰ ἐπικριθῇ παρὰ τῶν ἐπαϊόντων. Ὅθεν καὶ δὲν φοβούμεθα μὴ εἰς τινὰς μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν ζῶντας δοθῇ ἀφορμὴ παρενοήσεως, ὅτι δῆθεν ὁμολογοῦμεν παραπτώματα γενόμενα, καὶ σκέψως ἔπειτα, ὅτι δικαιῶνται αὐτοὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῶν ἀνασκαφῶν, ὡς ἐν *tabula* παρὰ τῆς Ἑταρίας *IASA*, νὰ ἐνσχεδιάσωσιν ἐξ εἰκασίας ὅ τι θέλουσιν.

δόμους συγκειμένους ἐκ λίθων τετραγώνων, ὧν ἡ ἑξω ἐπιφάνεια εἶναι ἐξεργασμένη, βεβαίως χάριν κόσμου, κατὰ τινα ἰδιαιτερον τρόπον· πολλὰ μικρὰ ἐξέχοντα ῥαβδία κατὰ διάθεσιν πρὸς ἄλληλα διαγώνιον πληροῦσι· τὴν ἐπιφάνειαν καὶ παρέχουσιν ἔμφασιν οἷον ψιαθοειδοῦς πλέγματος ἢ ὑφάσματος (*). Οὕτως ἐξεργασμένοι λίθοι εὐρέθησαν καὶ ἀπωτέρω τῆς γραμμῆς ταύτης πρὸς δυσμὰς σποράδην κατακείμενοι.

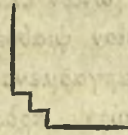
Ἄλλη γραμμὴ νοτίως τῆς Ἰωνικῆς στοᾶς, καθόλου μὲν διευθυνομένη πρὸς δυσμὰς, μετὰ ἀποκλίσεως δὲ πρὸς ἄρκτον, σώζεται ἐπὶ μέτρα 2ῷ περίπου. Ἄν εἶναι αὕτη ἐξακολουθήσις τῆς πρώτης λοξοτέρα ἢ ἐκτίσθη ἐξ ὑπαρχῆς ἵνα ἀποτελῇ τὸ νότιον τέρμα ἰδίου περιβόλου τῶν περὶ τὴν Ἰωνικὴν στοᾶν κτισμάτων, ἀδυνατῶ νὰ εἶπω. Ἐκλείπει δὲ καὶ αὕτη πρὸς δυσμὰς ἀφανῶς ἄνευ ὀρισμένου τέλους ἢ γωνίας. Εἴτα μετὰ διάλειμμα μέτρων τινῶν ἔρχεται οὐχὶ ἐν ὅλῳ ἀκριβεῖ καὶ τῇ αὐτῇ εὐθυγραμμία.

Τρίτη τις γραμμὴ βραχεῖα, ἐκείνη, περὶ ἧς εἵπομεν ἄνωτέρω ὅτι ἔχει τὸν ὅρον τῆς κρήνης.

Τετάρτη δὲ γραμμὴ, ἥτις καὶ πλεόν τῶν ἄλλων σαφὴς καὶ ἐκ μεγάλων πολυγωνίων λίθων καλῶς ἑρμοσμένων σώζεται, μὲ πρόσωπον πρὸς ἀνατολὰς, ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς Ἀκροπόλεως ὀλίγα βήματα δυτικώτερον τῆς δεξαμενῆς τῆς ἐχούσης τὸ πόσιμον ὕδωρ καὶ διευθυνομένη πρὸς νότον ἐπὶ μέτρα περίπου 17, στρέφει ὕστερον κατ' ὀρθὴν γωνίαν πρὸς δύσιν καὶ μετ' ὀλίγον εὐθὺς ἐκλείπει. Αὕτη ἡ γωνία περιβόλου εἶναι ἢ μόνη βεβαίως σωζο-

(*) Ἄνω ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εἰς τῶν παλαιῶν ἀρχαίων τοίχων τῶν ὀπίσω καὶ πρὸς νότον τῶν Προπυλαίων ἔχει τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ τινα ὁμοίον ὅχι δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον.

μένη ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων· λέγομεν δὲ τοῦτο, διότι παρ-
τηρήθη ἐν τῷ γωνιαίῳ λίθῳ ἡ ἰδιάζουσα ἐκείνη λάξευσις, ἥτις
ἐν πολλαῖς ἄλλαις Ἑλληνικῶν φρουρίων γωνίαις παρατηρεῖ-
ται, ἔχουσα σχῆμα τοιοῦτο·

ἐνταῦθα δὲ καὶ ἄρχεται ὑψούμενον ὀλίγον τὸ ἔδαφος καὶ
φαίνεται ὅτι ἡ γραμμὴ αὕτη περιβόλου εἶναι ἡ διάμεσος
τοῦ χώρου τοῦ Ἀσκληπείου καὶ τοῦ πρὸς δυσμὰς ποτε κει-
μένου ἱεροῦ τῆς Θέμιδος καὶ πεποιημένη ἰδίως δι' ἐκεῖνο τὸ
ἱερόν, τοῦ ὁποίου ὁμως οὐδὲν ἔχνος ἐφάνη σωζόμενον, εἰ καὶ
ἱκανῶς ἐχώρησε πρὸς δυσμὰς ἡ σκαφή καὶ ἐγύμνωσε πάνυ
σαφῶς τὸ ἀρχαῖον φυσικὸν ἔδαφος, τὸ ὅποῖον καὶ ἐδῶ εἶναι,
πλὴν μικρὰς ἀνωφερείας, σχεδὸν ἐπίπεδον καὶ ἔχει ἱκανὴν
εὐρυχωρίαν, διότι ἡ πέτρα τῆς Ἀκροπόλεως ἐντεῦθεν ὑπο-
χωρεῖ πολὺ ὀπίσω. — Πρὸς νότον καὶ δυσμὰς τοῦ χώρου τοῦ
του διεκρίθησαν ἔτι δύο γραμμαὶ διακεκομμέναι, ἔχουσαι
καθόλου διεύθυνσιν πρὸς δυσμὰς, ἡ πέμπτη καὶ ἕκτη, ἐβδόμη
δὲ τις ἐφάνη ἀπὸ νότου διευθυνομένη πρὸς ἄρκτον μέχρι
τινός, ἵνα ἀποτερματίσῃ που περιβόλόν τινα. — Ἦδη δ' ἐκεῖ
τὸ ἔδαφος ἄρχεται ὑψούμενον ἐπαισθητῶς χωρὶς νὰ εἶναι κυ-
ρίως εἰπεῖν πετρῶδες. Κατωτέρω δὲ πρὸς νότον καὶ δυσμὰς
γίνεται πολὺ ἀνώμαλον, ἔχον πολλοὺς λάκκους ἐσκαμμέ-
νους ἐν τῇ κιμωλίᾳ πρὸς διαφόρους χρήσεις τῶν παλαιῶν
ἢ τῶν μεσαιωνικῶν κατοίκων, ἡμῖν ἀγνώστους. Παραλείπω
δὲ τὸ ὅτι καὶ πίθους κεραμέους καὶ κτιστοὺς εὗρομεν εἰς
διάφορα μέρη καὶ δεξαμενὴν μίαν μεγίστην κενὴν καὶ τινὰς
ὕδατων ἀγωγοὺς κεραμέους, ἐρειπωμένους τὸ πλεῖστον καὶ
ξηρούς. Τὸ δὲ περιεργότερον ἴσως τῶν ῥητέων εἶναι, ὅτι εὐ-
ρέθη εἰς τὰ κατωφερῆ ταῦτα νοτιώτερα μέρη καὶ οὐ μακρὰν
τῶν παλαιῶν θεμελίων, τῶν ἔσωθεν τῶν καμαρῶν, κοίλω-

μά τι ἐν τῷ φυσικῷ ἐδάφει στρογγύλον καὶ ἐν αὐτῷ ἀγγεῖον πῆλινον εἰς πολλὰ τεμάχια τεθραυσμένον, κατασκευῆς δέ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, λίαν ἀρχαϊκῆς, περιέχον ἐντὸς ὅστ' ἀνθρώπου ὀλίγα καὶ πάνυ σαθρά. Εὐρέθησαν μὲν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα σποράδην καὶ ἄλλοι νεκροὶ τεθαμμένοι, ἀλλὰ εἰς ὑψηλότερα ὅπως οὖν ἐδάφη, ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς κτιστούς, προφανῶς ὑστερωτέρων ἤτοι χριστιανικῶν χρόνων τάφους. Αὕτη δὲ ἡ ταφή ἢ ἐν χαμηλοτάτῳ τόπῳ καὶ ἐν ἀγγεῖῳ ἀρχαϊκῷ ἐφάνη ἡμῖν πολὺ ἀξιοσημειώτεον πρᾶγμα.

Περαιτέρω δὲ ἐτι χωρήσαντες πρὸς δυσμὰς καὶ δὴ εἰς τὰ κατώτερα μέρη, ὅχι δὲ εἰς τὰ ἀνώτερα, ἐφθάσαμεν τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ ὠδείου τοῦ Ἡρώδου καὶ εἶδμεν, ὅτι ἀπὸ μιᾶς τῶν ἐν τῷ ἀνατολικῷ αὐτοῦ πετρώματι ἀνοικτῆς καμάρας (εἰς ἣν ποτε ἀνέβαινον, ὡς πιθανολογεῖται, οἱ ἄνθρωποι κάτωθεν ἐκ τῶν παρὰ τὴν πάροδον δωματίων διὰ διπλῆς κλίμακος) ἄρχεται κλίμαξ τις μαρμαρίνη πλατεῖα, ἀνάγουσα πρὸς τὰ ἄνω, ἔξωθεν τοῦ παχέος πωρίνου τοίχου τοῦ ὠδείου, ἣτοι περιθέουσα αὐτόν, οὗ ἐφάνησαν καὶ γενναῖαι ἀντηρίδες τέσσαρες. Αὕτη ἡ κλίμαξ μετὰ τρεῖς βαθμίδας ἐκλείπει, τὴν διαδέχεται δὲ στενὴ τις καὶ ἀθλία, ἐκ παντοίων λίθων συνεστηκυῖα, προφανῶς μεταγενεστέρα, ὡς καὶ τὸ παρ' αὐτὴν δεξιόθεν παράξενον κτίσμα ἀγνώστου χρήσεως· ἐκλείπει ὕστερον καὶ αὕτη καὶ φαίνονται τινες ἐν τῇ κιμωλίᾳ κοῖται κεναὶ τῶν πρὶν ποτε οὐσῶν εὐρειῶν βαθμίδων, ὥς οὗ πάλιν αὐταὶ ἀναφαίνονται τρεῖς τέσσαρες ἐν πάσῃ τῇ αὐτῶν εὐρύτητι, ἵνα ἐπὶ τέλους ὀλοτελῶς ἐκλίπωσιν ἐκεῖ, ὅπου ἤδη τῆς πέτρας ἡ προσανάβασις γίνεται ἀποτομωτέρα. Φαίνεται δέ, ὅτι δὲν ἦτο ἡ διεύθυνσις τῆς κλίμακος ταύτης ὀρθία πρὸς τὴν νῦν εἴσοδον τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλ' ὅτι περιέθεε τὸν ἄνω κύκλον τοῦ ὠδείου μέχρι τοῦ κατακορύφου σημείου καὶ ὕστερον ἐχώρει πρὸς δύσιν τόσον ὅσον ἐχρειάζετο,

ἵνα μετ'εὐμαρείας γένη ἡ χαμπή πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν (*). Ποίων δὲ χρόνων εἶναι αὕτη ἡ ἔξωθεν τοῦ ῥαδείου κλίμαξ; Εἰς πολλοὺς φαίνεται σύγχρονος τῇ αὐτοῦ κατασκευῇ, εἰκάζεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσι σωζομένου κρηπιδώματος αὐτῆς, ὅπερ σύγκειται ἐκ μικρῶν δι' ἄμμοκονίας στερρῶς ἠνωμένων λίθων, ὅπως καὶ ὁ γόμος ὁ ἔσω τῶν παχείων πωρίνων τοίχων αὐτοῦ τοῦ ῥαδείου· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τινὰ τὰ ἐναντιούμενα πρὸς ταύτην τὴν ἐκδοχὴν, τὰ ὅποια παραλείπω νῦν ν' ἀναφέρω καὶ ἐξετάσω, σπεύδων πρὸς τὸ τέλος τοῦ περὶ ταύτης τῆς ἀνασκαφῆς λόγου, ἀφοῦ ἤδη καὶ μακρότερα τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεώς μου εἶπα (**).

Καθ' ἃ ἤκούσατε, πλὴν τῶν τοῦ Ἀσκληπιδίου ἐρειπίων, ἐφ' ὅσον ἐπροχώρησαν τὰ ἔργα τῆς Ἑταιρίας κατὰ τοὺς ὀκτὼ μῆνας, οὐδὲν τῶν ἄλλων, ἱερῶν τῶν ζητουμένων ὑπεφάνη. Ἡ καταστροφή κατὰ τοὺς τόπους τούτους ὑπῆρξε μεγάλη, καὶ οὐδὲ ἀναθήματα ἢ ἐπιγραφαί, δυνάμεναι νὰ ἀναχθῶσι μετὰ τινος πιθανότητος εἰς τὴν λατρείαν τῆς πλησιέστατα τῷ Ἀσκληπιῷ λατρευομένης ποτὲ Θέμιδος, εὐρέθησαν. Δύο τρεῖς δὲ περιστερὰ (ἡ μία ἀνάγλυπτος, αἱ ἄλλαι αὐτοτελεῖς) εὐρεθεῖσαι ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων καὶ εἰς διαφόρους θέσεις μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας, δὲν ἡξυρῶ κατὰ πόσον δύνανται νὰ σχετισθῶσι πρὸς τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερόν, τὸ περαιτέρω τοῦ τῆς Θέμιδος. Μία δὲ στήλη ἔχουσα

(*) Ταῦτα ἐγράφησαν ὡς μετὰ τὸν Ἰανουάριον ἐξητάσθησαν δι' ἀνασκαφῆς πλείοστον τὰ ὑπερῶν καὶ κατακορύφους τοῦ ῥαδείου μέρη.

(**) Ἐν τῇ ἄς προστεθῇ ἀκόμη, ὅτι καὶ πολλὸς ὄγκος χωμάτων ἀπὸ τοῦ δυτικωτάτου καὶ ἀνωτάτου μέρους τοῦ κοίλου τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ἀπεκομίσθη κατὰ ταύτην τὴν ἀνασκαφὴν καὶ ὁ ἐκεῖ ποτε ὢν ὀχυρωματικὸς μέχρις ἂν τοῦχος διελύθη, ἵνα ἐξαχθῶσιν τὰ ὑπ' αὐτὸν ἐντεταγμένα πώρινα εἰδώλια τοῦ θεάτρου. Εὐρομεν δὲ πλείονα αὐτοῦ ἀρχαῖα ἢ ὅσα ἡλπίζομεν. Ὀλίγιστα δὲ σχετικῶς εὐρομεν εἰς τὰ χώματα τὰ ὅποια κατεδιβίσαμεν ἀπὸ τοῦ ὑπερῶν τοῦ θεάτρου τόπου καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῶν δύο ὀρθῶν στηλῶν μέχρι τῆς νοτιοανατολικῆς τοῦ Κιμωνείου τοίχου γωνίας.

γλυφὴν τοῦ Θησέως καὶ ψήφισμα εἰς τιμὴν ἀνδρὸς Τροϊζηνίου πολιτογραφηθέντος ἐν Ἀθήναις καὶ γενομένου ἱερέως, τοῦ Ἰππολύτου ἴσως, εὐκόλως μὲν σχετίζεται εἴτε πρὸς τὸ ῥηθὲν τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν, εἴτε πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ κείμενον ποτε Ἰππολύτου μνημα, εὐρέθη δὲ ὁμως ὅχι ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἠθέλομεν, ἀλλὰ πλησίον εἰς τὸ Διονυσιακὸν θέατρον(*). Ὁ ἄσκαπτος δὲ εἰσέτι πρὸς δυσμὰς τόπος οὔτε πολὺς εἶναι καὶ ἀνωφερέστερος ὣν δὲ παρέχει ἐλπίδας εὐρέσεως ὀγκωδῶν ὁπωσοῦν κτισμάτων (**). Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ Ἑταιρία δύναται νὰ συγχαρῇ ἑαυτῇ ὅτι εὐτυχεστάτην καὶ καρποφορητάτην ἐποίησεν ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἀνασκαφὴν. Τὰ δαπανηθέντα χρήματα, δραχμαὶ 48,859, εἶναι οὐδὲν ἀπέναντι τῶν πολυπληθεστάτων καὶ πολυτίμων κινητῶν ἀρχαίων ὅσα εὖρομεν καὶ ἀπέναντι τῆς ἀναδείξεως τῆς ἀρχικῆς φυσιογνωμίας τῶν τῆς Ἀκροπόλεως πετρῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτάς ἐκτεταμένων ἐν ἐπιπέδῳ κτισμάτων. Ἐκεῖ ὅπου οἱ πρὸ ἡμῶν τοπογράφοι ἐφαντάζοντο (καὶ τὸ ἔγραψαν) πετρώδεις ἐξοχὰς μετὰ ἰχνῶν διαφόρων ναΐσκων, ἀνεφάνη ἐξαισία εὐρυχωρία, κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐπιμηχεστάτων οἰκοδομῶν, αἵτινες καὶ

(*) Ἴδε τὰ περὶ τῆς στήλης τυχὲς ἐν Ἀθηναίου τόμ. ε'. σελ. 522 κ.εξ.

(**) Περιεργον εἶναι καὶ τόδε, ὅτι ἡ πέτρα τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τοῦτο τὸ νότιον μέρος ἐφ' ὅσον ἤδη ἐγυμνώθη τῶν χωμάτων (καὶ ἐγυμνώθη κατὰ τὸ πλεῖστον) δὲν παρουσιάζει οὐδένα σηκὸν λαξευτὸν δι' ἀναθήματα ἢ ἐπιγραφὴν τινα ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, ὅποια ἔχει ἡ πρὸς ἄρκτον ὁρῶσα πλευρὰ ὅχι ὀλίγα. Μόνον κοιλώματά τινα μικρὰ στρογγύλα ἢ τετράγωνα φαίνονται πού ἐδῶ κ' ἔκει, πεποιημένα πιθανῶς δι' ἐνθεσιν δοκῶν τῶν πρὸς τῇ πέτρᾳ ποτὲ ὄντων κτισμάτων. Ὄνόματα δὲ τινα κύρια ἀνθρώπων τῶν Βυζαντινῶν χρόνων, ὅποια εἶναι λελαξευμένα εἰς τὰς ἀνωμάλως ἐξεχούσας πέτρας τὰς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ἐξοδὸν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, αὐτὰ καὶ πρὸ τριακονταετίας ὅλης, ὡς καλῶς γινώσκω, ἤδη ἦσαν γνωστὰ εἰς τοὺς περιέρρους τῶν Ἀθηνῶν κατοίκους. Ἴδε μνηεῖαν αὐτῶν παρὰ Ἀθ. Ῥουσοπούλου ἐν Ἐφημ. Ἀρχαιολ. Ἀθηνῶν τῆς β'. περιόδου, τοῦ ἔτους 1862, σελ. 294.

ἐξέχουσι τοῦ ἐδάφους ὅχι μετρίως, ὁρώμεναι δὲ ἀφ' ὑψηλοῦ, ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ δηλ. ἄκρου τοῦ θεάτρου, φαίνονται κάτω ὡς πόλεως ὅλης τμημα νέον, παραδόξως διασωθὲν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος· ζωὴ τέλος ὅχι ἄχαρις διὰ τὸ ἀναβλύζον ἐκεῖ ὕδωρ ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρξῃ, ὅπου πρώην ἐρημία νεκρά, ξηροὶ δὲ καὶ ἀτερπεῖς χώματος καὶ λίθων βουνοὶ κατεπλάκοναν τὴν ψυχὴν τοῦ σπανίου διαβάτου.

Ἀδυνατοῦντες δὲ νὰ διαλάβωμεν νῦν περὶ τῆς πολλῆς σημασίας τῶν εὐρεθέντων κινητῶν ἀρχαίων (*), ἀναγινώσκουμεν ὧδε κατάλογον αὐτῶν περιληπτικόν.

Εὐρέθησαν ἀπὸ τῆς 19^{ης} Ἀπριλίου 1876 μέχρι τῆς σήμερον 9 Ἰανουαρίου 1877.

Λίθινα

Α'. Γλυπτὰ

περιφερῇ	632
ἀνάγλυφα διάφορα	193
» ἀναθηματικά τῷ Ἀσκληπιῷ	75
ἀρχιτεκτονικὰ μέλη	125
σκεύη διάφορα	51 1076

Β'. Ἐπιγραφαὶ

ψηφίσματα	122
ταμιακαὶ ἀναγραφαί	26
τιμητικαὶ ἐπιγραφαί	89
ἀναθηματικά τῷ Ἀσκληπιῷ	67
» ἄλλαι	41
κτισμάτων ἐπιγραφαί	12
ὅροι	8
ἀγωνιστικά καὶ χορηγικά	5

(*) Ἡ πεποίθησις ἡμῶν εἶναι, ὅτι τὰ εὐρεθέντα, μάλιστα αἱ ἐπιγραφαί, θέλουσιν ἐν πολλοῖς ἀνακαίνισαι τὴν ὅλην Ἀττικὴν ἀρχαιολογίαν.

διδασκαλῖαι δραματικαί	6	
ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαί	42	
ἔμμετροι διάφοροι	10	
ἐπιστολὴ αὐτοκράτορος	1	
ἀδιάγνωστοι εἰσέτι ἐπιγραφαί	227	656

Νομίσματα

Χρυσᾶ	42	
ἀργυρᾶ (ἐν οἷς καὶ παράδες)	30	
χαλκᾶ	98	170

Διάφορα

ἀργυρᾶ σκεύη	3	
χαλκᾶ (ἐν οἷς λύχνος χριστιανικὸς τὸ κάλλιστον)	28	
μολύβδινα	3	
σιδηρᾶ	4	
ὀστέϊνα	3	
ὕαλινα	5	
λύχνοι πήλινοι	5	
πήλινα ἀγγεῖα ἢ τεμάχια αὐτῶν	16	
μορφαὶ πήλιναι ἢ τεμάχια αὐτῶν	79	
κωνικὰ πήλινα καὶ ἀρτοποιητῆ	9	
κέραμοι διάφοροι (ἐν οἷς 3 ἐνεπίγραφοι)	18	
λαβαὶ πήλινων ἀμφορέων ἐνεπίγραφοι	34	
γύψινα καὶ ἐκ μαργαριτορρίζης	2	209
Τὸ ὅλον		2111

Ἐπισκευὰς ἀρχαίων μνημείων, ὁποίας ἡ Ἑταιρία πρέπει νὰ θεωρῇ καθήκον της πάντοτε νὰ κάμνῃ ἐν ἀνάγκῃ, ἰδίως τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων, δὲν ἐξετέλεσε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ Συμβούλιον. Ἐμελετήθησαν ὅμως ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπεφασίσθησαν δύο, μία μὲν ἐνταῦθα, ἡ τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τοῦ ἀρχαίου τείχους τῆς ἀκροπόλεως τοῦ ὑπὸ τὴν Πινακοθήκην, διότι ἀπειλεῖ πτῶσιν, ἄλλη δὲ ἐν Μυκῇ-ναις, ἔνθα ἡ μεγάλη ἐπὶ τῆς πύλης πλάξ ἡ ἔχουσα τὴν γνω-

στην γλυφὴν τῶν λεόντων ἐφάνη ἔχουσα χρεῖαν ὑποστηρίξεώς τινος ἢ ἐπαναγωγῆς εἰς τὴν ἐπακριδῶς ὀρθίαν στάσιν, ἀφ' ἧς ἐξέκλινε μικρόν. Τῶν δύο τούτων ἔργων θέλει βεβαίως ἐπιμεληθῇ τὸ μεθ' ἡμᾶς Συμβούλιον.

Ἐγένοντο καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὡς πάντοτε, ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας, τοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ. Τὸ δαπανηθὲν ποσὸν εἶναι δρ. 15,563, πολὺ μεῖζον τοῦ καθ' ἐν ὁποιονδήποτε τῶν προτέρων ἐτῶν δαπανηθέντος, διότι ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου αἱ 12 χιλιάδες ἐδόθησαν μόνον διὰ δύο ἀγάλματα μαρμάρινα ἀνδρομήκη, τὰ ὁποῖα ἐξ Αἰγίου τῆς Πελοποννήσου ἡγοράσαμεν παρὰ τινος τῶν ἐκεῖ κατοίκων, εὐρεθέντα αὐτόθι πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ κριθέντα καὶ παρὰ δοκίμων ξένων ἀρχαιολόγων ὡς καλὰ καὶ ἄξια ἀποκτήσεως διὰ Μουσείον. Τὸ ἐν αὐτῶν εἶναι Ἑρμῆς γυμνὸς ὀρθὸς κρατῶν βαλάντιον καὶ κηρύκειον, τὸ ἄλλο γυνὴ ἐνδεδυμένη, ὀρθή, τὰς χεῖρας ἔχουσα ἐντὸς τοῦ ἱματίου. Εἶναι δὲ αὕτη ἐκ τῶν λεγομένων παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἀρχαιολόγοις Gewandfiguren, ἥτοι μορφῶν, ὧν ἡ κυρία κατὰ τέχνην ἀρετὴ συνίσταται περὶ τὴν χαρίεσσαν πτύχωσιν τῶν ἐσθῆτων. Ἀμφότερα τὰ ἀγάλματα εἶναι βεβαίως τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἀλλ' ἀρκετὰ ἐπιμελοῦς ἐργασίας, καὶ καθ' ὃ ἔργα, πλὴν μικρῶν ἐλλείψεων, ἄρτια καὶ ὄγκου μεγάλου, δὲν ἠδύναντο ν' ἀγορασθῶσιν εὐθηνότερα, πάντως δὲ κοσμοῦσι πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν συλλογὴν, πολὺ δὲ πλέον τὰς ἡμετέρας, ἐν αἷς τὰ ὅπως οὖν ἄρτια ἀγάλματα εἶναι ὀλίγιστα. Μετακομισθέντα ταῦτα τὰ ἀγάλματα πρὸ μηνῶν τινῶν καὶ ἀποτεθέντα εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἐθνικὸν Μουσεῖον, εἰσέτι δὲν ἰδρύθησαν ἐπὶ βάθρων, τοῦθ' ὅπερ θέλει γίνεαι προσεχῶς, ἵνα εὐπρεπῶς ἐκτεθῶσιν εἰς ὄψιν τοῦ κοινοῦ (*).

(*) Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀγάλματα εἶναι αὐτὰ ἐκεῖνα, ἃ ὁ Conze καὶ ὁ

λων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀγορασθέντων διαφόρου ὕλης καὶ ποιότητος ἀρχαίων δὲν δυνάμεθα μερικώτερον οὐδενὸς νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα διὰ τὸ βραχὺ τοῦ ἐπιμετρημένου ἡμῖν χρόνου. Λέγομεν δ' ἐτι μόνον, ὅτι κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἀπεφασίσθη ἡ ἀγορὰ καὶ μιᾶς ἐπιτυμβίας λουτροφόρου ὑδρίας λίθου λευκοῦ, τῆς μεγίστης τῶν μέχρι τοῦδε ἐγνωσμένων ἐν Ἀττικῇ καὶ ἄλλως ἀξιολόγου διὰ τὴν ἀνάγλυπτόν της παράστασιν, ἣτις δὲν εἶναι τῶν κοινῶν (*).

Ἀνοίγει δὲ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας διὰ τοὺς ἐταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης δις τῆς ἐβδομάδος δευτέραν καὶ τετάρτην(**), παρεχομένων καὶ πασῶν τῶν εὐκολιῶν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαίων, συμφώνως πρὸς τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ἐλευθερίῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἑταιρίας. Ἀλλὰ τὸ Μουσεῖον τοῦτο ὑπερεπληρώθη ἤδη(***), ὃν καὶ ἄλλως στενόχωρον καὶ τὰς διαιρέσεις τῶν δωματίων ἔχον ὅχι καταλλήλους καὶ ἐπιτηδείας πρὸς τὴν παρὰ τοῦ ὑπηρετικοῦ εὐχολον ἐπιτήρησιν. Αἱ δὲ ἐλπίδες ἡμῶν καὶ αἱ εὐχαὶ ἅς καὶ ἄλλοτε, μάλιστα δὲ πέρυσι, διὰ μακρῶν ἐνώπιόν σας ἐξεφράσαμεν περὶ ἀποτελειώσεως τοῦ Ἑθνικοῦ Μουσείου, ἐν ᾧ νὰ συμπεριληφθῶσιν ἐν καλῇ τάξει πάντα τῆς Ἑταιρίας καὶ τοῦ Κράτους τὰ ἀρχαῖα, ἐκτὸς τῶν

Michaelis idóntes katà tò ètos 1860 ἐν Αἰγίῳ περιέγραψαν ἐν Rapporto d'un viaggio fatto nella Grecia nel 1860, Roma, 1861 (Estratto dagli Annali dell. Istituto di corrispondenza archeologica. T. XXXIII) σελ. 62—63.

(*) Ἡ ὑδρία αὕτη εἶναι ἡ τοῦ κατοίκου Ἀθηνῶν Κοσονάκου οὐσα κτῆμα καὶ ἀπικονισθεῖσα ἐν τῇ Βερολίναῳ Ἀρχαιολογ. Ἐφημερίδι τοῦ ἔτ. 1864, ἀρ. 183.

(**) Τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ 2—4 ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, τὸ δὲ θέρος ἀπὸ 3—5.

(***) Δι' ἣ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πολλὰ πάλιν λίθινα ἀρχαῖα μετεκομίσθησαν εἰς τὸ εἰσέτι ἀσυντέλεστον Ἑθνικὸν Μουσεῖον.

τῆς Ἀκροπόλεως, προσελκύοντα οὕτω ἀνετώτερον πλείονας θεατὰς πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς νῦν παρ' ἡμῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κοιμωμένης αἰσθήσεως τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καλοῦ, αὐται, λέγομεν, αἱ ἐλπίδες μετὰ λύπης βλέπομεν ὅτι καθ' ἕκαστον ἔτος μακρότερον ἀφ' ἡμῶν ἀποικίζονται εἰς τοὺς χώρους τοῦ ἀδήλου καὶ δὲν ἤξεύρομεν τῇ ἀληθείᾳ, τί ὠφελεῖ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἐνταῦθα τακτικῶς τὰς μεμψιμοιρίας μας, ἀφοῦ οἱ ἰσχύοντες δὲν εἶναι παρόντες, ἵνα ἐπακούσωσι τῶν εὐχῶν ἡμῶν καὶ τὰς θεραπεύσωσι. Ἀλλ' ὅπωςδὴποτε τὸ Συμβούλιον νομίζει χρέος του ἐν ταῖς καὶ διὰ τοῦ τύπου δημοσιευόμεναις ταύταις ἐκθέσει νὰ φανερώνη πιστῶς ἐκάστοτε τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἵνα μὴ τοῦλάχιστον ὑπάρχη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ πρόφασις ἀγνοίας.

Δωρεαὶ ἀρχαίων εἰς τὸ τῆς Ἑταιρίας Μουσεῖον ἐγένοντό τινες καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὡς καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα, παρὰ διαφόρων ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ κατοικούντων, ὧν τὰ ὀνόματα θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὅταν τυπωθῇ· ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν ταῖς δηλώσεσιν, ἃς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτευούσης.

Ἐν τῇ συντάξει τοῦ λεπτομεροῦς καταλόγου τῶν τῆς Ἑταιρίας ἀρχαίων ἐφθάσαμεν μέχρι τοῦ γενικοῦ ἀριθμοῦ . . (*) Πέρυσιν ὁ ἀριθμὸς ἦτο 7764. Μένουν δὲ ἔτι πολλὰ

(*) Μέχρι τῆς σήμερον, 3 Ἰουνίου 1877, ἡμέρας τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος φύλλου, ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν κατατελεγεμένων ἀρχαίων ἀνέβη εἰς 8092, καὶ σύγκειται ἐκ τῶν ἐξῆς καθ' ὅλην εἰδικῶν ἀριθμῶν· λιθίνων 2641 χαλκῶν 718, σιδηρῶν 38, μολυβδίνων 649, ἀργυρῶν 34, χρυσῶν 96, ὀστεινῶν 65, ὀκλίλων 150, διαφόρων ὕλων ἀναμικτῶν (οἷον γύψου, ξύλου κτλ.) 103, πηλίνων ἀγγείων 1923, πηλίνων μορφῶν 690, πηλίνων λύχνων 402, πηλίνων σκευῶν 201, πηλίνων τύπων ἥτοι μητρῶν 83, θρασμάτων πηλίνων 209, πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν πηλίνων 95, φακοειδῶν καὶ ἀρτοειδῶν πηλίνων 20, λαβῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπιγράφοι (ἐκ Ῥόδου, Θάσου, Πάρου, Κυλ-

νά καταγραφῶσιν εἰς τὸν κατάλογον, περὶ ὧν ὁμως ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐν τοῖς ἡμερολογίοις τῶν ἀνασκαφῶν αἱ πρόχειροι σημειώσεις.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Εταιρίας ᾠξήσῃ κατὰ 22 τόμους καὶ φυλλάδια τὸ ἔτος τοῦτο, ὧν τὰ μὲν 14 ἐδωρήθησαν αὐτῇ παρ' ἀλλογενῶν, 6 δὲ παρ' ὁμογενῶν, 2 δὲ ἡγοράσθησαν. Πίναξ αὐτῶν θὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην, ὅταν τυπωθῇ.

Τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῆς ἀπὸ ἐτῶν ἐκδιδομένης ἐξ ὀνόματος τῆς Εταιρίας καὶ δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ἐξεδόθη οὐδὲ ἐν φυλλάδιον τὸ ἔτος τοῦτο, ὡς οὐδὲ τὸ παρελθόν. Καὶ περὶ τούτου τοῦ πράγματος ἐρρέθησαν πέρυσιν ἐν τῇ ἐπετείῳ ἐκθέσει ἱκανά, τὰ ὅποια ἐπειδὴ δὲν ἐτελεσφόρησαν, εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλαμβάνωνται. Ὅμως δὲ, ἂν θέλῃ ἡ Συνέλευσις, λαμβάνει πάλιν ἐκ τῶν ἐκδοθέντων πρακτικῶν τὰ ρηθέντα ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάζουσα αὐτὰ ἀποφασίζει τὸ δοκοῦν.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Κράτους τὸ ἔτος τοῦτο ἐγένοντο διὰ τῆς Εταιρίας μᾶλλον ἀνασκαφαί, περὶ ὧν ἥδη εἴπομεν τὰ ἀναγκαιότατα, παρὰ ἄλλοιαι ἐπιμέλειαι, περιυναγωγαί δηλ. καὶ διευθετήσεις ἀρχαιοτήτων. Τοιαῦται ἦσαν αἱ καιρικαὶ περιστάσεις. Διότι ἠθέλησε μὲν τὸ Συμβούλιον νὰ πέμψῃ τὸν ἑφορον Σταματάκην εἰς Θεσπιάς τῆς Βοιωτίας καὶ εἰς Βοιάς τῆς Πελοποννήσου πρὸς περισυλ-

δου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν περὶ τὰς 40 χιλιάδας, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ Α. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ *Inscriptions céramiques de Grèce*. Paris, 1871. Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ τῆς Εταιρίας Μουσείῳ, ἂν καὶ εἰσέτι ὅχι διατεταγμένα, χρυσᾶ μὲν 258, τὰ πλεῖστα Ῥωμαϊκὰ καὶ Βυζαντινά, ἀργυρᾶ δὲ καὶ τῶν ἐκ τοῦ κράματος ροτίν ἢ billon περὶ τὰ 600, χαλκᾶ, δὲ ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας.

γωγὴν καὶ καταγραφὴν τῶν ἐκεῖ ἀρχαιοτήτων, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη, ἐπελθόντων ἄλλων κατεπειγόντων ἔργων. Ἐκ τῶν δύο ἐφόρων ἀρχαιοτήτων οὓς ἔχει διωρισμένους ἡ Κυβέρνησις διὰ τὰ δύο μεγάλα τμήματα τοῦ Κράτους, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα, ὁ ἕτερος, ὁ Ἀθ. Δημητριάδης, εἶναι ὡς γνωστὸν καὶ θὰ εἶναι ἐπὶ ἔτη πολλὰ προσκεκολλημένος εἰς τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ παρὰ τῶν Γερμανῶν γινομένης ἀνασκαφᾶς ὡς ἐπίτροπος τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως, ὁ δὲ ἕτερος, ὁ Σταματάκης, δὲν ἔχει μόνον εἰς τὴν διάθεσίν της ἡ Ἑταιρία, ποῦ νὰ πρωτοφθάσῃ! Ὅθεν καταφανὲς γίνεται, ὅτι καὶ τρίτος ἔφορος πρέπει νὰ διορισθῇ, εὐθύς ἅμα τὸ κατάλληλον πρόσωπον παρουσιασθῇ, περὶ τούτου δὲ πρόνοια νὰ ληθῇ ἐγκαίρως ἐν τῷ τοῦ Κράτους προϋπολογισμῷ. Λοιπὸν περιωρίσθη ἡ τῆς Ἑταιρίας ἐνέργεια ὡς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τὸ ἔτος τοῦτο εἰς μικράς τινας ἐπιμελείας, πληρόνους καὶ μισθοὺς ἀρχαιοφυλάκων καὶ ἐνοίκια διὰ τὰς συλλογὰς τὰς ἐν Χαιρωνείᾳ, Τανάγρα, Λύλιδι, Θεσπιαῖς καὶ Θήβαις.

Τελευταῖον ἔχομεν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι ἐτυπώθη ἐκ νέου ὁ τῆς Ἑταιρίας ὁ ρ γ α ν ι σ μ ό ς, ὅπως εἰς δύο ἄρθρα ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς ἐκτάκτου συνελεύσεως, τῆς συγκροτηθείσης τῇ 2 Μαΐου 1876, ἀφοῦ ἔλαβε τὴν διὰ βασιλικοῦ διατάγματος κύρωσιν, καὶ διανέμεται σήμερον εἰς τοὺς παρόντας ἐταίρους. Τόσαῦτα τὸ Συμβούλιον, ἡ δὲ Συνέλευσις ἄς κρίνῃ.

Μετὰ τὸν γραμματέα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἑταιρίας ἀνέπτυξε κατ' ἄρθρον τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ εἰς τὴν συνέλευσιν ὑποβληθέντος ἰσολογισμοῦ ὡς καὶ τὰ τῆς διοικήσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τοῦ συμβουλίου διὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1876, συγκρίνων ταῦτα πρὸς ἑαυτὰ καὶ πρὸς τὸν προηγούμενον ἰσολογισμόν τῆς ἀπὸ Ἰουνίου 1874

μέχρι 31 δεκεμβρίου 1875 δεκαοκταμήνου περιόδου· μετὰ τοῦτο δὲ ἐξακολούθησε λέγων·

Κύριοι συνέταιροι,

Μὴν ξενισθῆτε, ἐὰν πρὸς τὰ εἰρημένα κρίνω ἀναγκαίαν τὴν προσθήκην καὶ περιαυτολογίας τινὸς δικαίας, οὐχὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ὑμετέρου συμβουλίου, ὅπερ ἐκτελεῖ τὰς ὑμετέρας ἀποφάσεις καὶ τὰς διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑταιρίας, ἀλλ' ἐν ὀνόματι αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑταιρίας.

Ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία, συστηθεῖσα τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1837, ἐκοιμήθη τὸ 1854 δι' ἐλλειψιν τῶν πρὸς ζωάρκειαν αὐτῆς, ἀφυπνίσθη δὲ μετ' ἐλπίδων αἰσιωτέρων, μετὰ πενταετίαν περίπου, βήμασι χελώνης πορευομένη, καὶ τότε, διότι, καὶ πάλιν ξηρὰ τὰ μέσα τοῦ βίου, δὲν ἐπέτρεπον αὐτῇ νὰ ὀρθοποδήσῃ· μετὰ σιδηρᾶς τῷ ὄντι θελήσεως ἐνεκαρτέρησαν οἱ τὴν ἀναβίωσιν τῆς Ἑταιρίας ἀναλαβόντες ἄνδρες, ἀλλ' αἱ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πεφωτισμένου κόσμου περὶ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτήσεις ἀνεπτύσσοντο μεγάλως, τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τῆς Ἑταιρίας ὑπερβαίνουσαι, ἔνεκα δὲ τούτου κεκμηκότες ἐβάδιζον πάλιν.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πραγμάτων, ἄνδρες ἄλλοι, τῆς ἐπιστήμης φίλοι καὶ τῶν ἀρχαίων ζηλωταί, συνέστησαν τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Φιλαρχαίων, ἣτις, εἰς εὐχερεστέρας σχέσεις καὶ περιστάσεις εὐρισκομένη, συνέλεξε μέσα ἐπαρκῆ καὶ ἤρξατο, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἑταιρίαν ἐργαζομένη, νὰ ἀγοράζῃ ἀρχαῖα, ἐδυσκολεύετο ὅμως καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸ βαρὺ καὶ δυσχερέστατον ἔργον τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τῆς συστάσεως ἰδίου αὐτῆς μουσείου.

Ἄμα ὡς ἐσκέφθησαν σκοπιμώτερον περὶ τῆς πορείας τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, εὗρον εὐλογώτερον καὶ πατριωτικὸν συνάμα, νὰ ἀποβλέψωσιν εἰς τὴν πρεσβυτέραν Ἑταιρίαν ἡμῶν, παρέχουσιν ἐγγυήσεις καὶ πίστιν ὡς πρὸς

τὴν εἰλικρινῇ ὑπηρεσίαν τοῦ ὅλως ἀφιλοκερδοῦς σκοποῦ, ὃν ὁ ὀργανισμὸς αὐτῆς ἐπιδιώκει, ἤτοι τὴν κατ' ὀλίγον ἀνακάλυψιν καὶ παράδοσιν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐπιστήμης τῶν πολυτίμων μνημείων τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων καὶ τὸν σχηματισμὸν μουσείου αὐτῶν, ἀνήκοντος εἰς τὸ ἔθνος· ἐπομένως κατὰ τὸ 1869 ἡ διαληφθεῖσα ἐπιτροπὴ τῶν φιλαρχαίων προσεκάλεσε τὴν ἡμετέραν Ἑταιρίαν, παρέδωκεν αὐτῇ ὅσα εἶχεν ἀγοράσει ἀρχαῖα, ἀξίας περίπου δρ. 17,000, καὶ προσέτι ὅσα εἶχε κεφάλαια, εἰς 650 ὁμολογίας τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 28 ἑκατομμυρίων 9 τοῖς $\frac{1}{10}$ μεταπεποιημένα καὶ δραχ. 4861 εἰς μετρητά, ὑπὸ τὸν ὅρον τοὺς τόκους τούτων νὰ χρησιμεύεται ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία εἰς τὰς ἐτησίας δαπάνας αὐτῆς, τὸ δὲ κεφάλαιον νὰ μένη ἄθικτον.

Ἐκτοτε, κύριοι, προστεθεισῶν εἰς τοὺς ἐτησίους εὐτελεῖς πόρους τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν δραχ. 16,000 περίπου ἐκ τόκων τῆς δωρεᾶς τῶν Φιλαρχαίων, τὰ δεσμὰ αὐτῆς ἐλύθησαν, αἱ δὲ ἐργασίαι ἐν ἀνασκαφαῖς εἰς μόνον τὰς Ἀθήνας ἕως τότε περὶ τὴν Ἀγίαν Τριάδα περιοριζόμεναι, ἀνεπτύχθησαν γεννηιότεραι περὶ τὸ ἀρχαῖον Δίπυλον καὶ τὴν ἱερὰν ὁδόν, ἐπεξετάθησαν δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, συστηθέντων μουσείων τοπικῶν εἰς Τάναγραν, Πλαταιάς, Θίσβην καὶ Χαϊρώνειαν τῆς Βοιωτίας καὶ εἰς τὴν Σπάρτην· τὸ κεντρικὸν μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας ἐπλουτίζετο ὁσημέραι, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν τῆς Ἑταιρίας ἐνηργήθησαν καὶ παρ' ἄλλων φιλαρχαίων ξένων ἀνασκαφαὶ εἰς τε τὴν Δῆλον καὶ ἀλλαχοῦ· οὕτω δ' εὐοδουμένων τῶν τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου αὐτῆς καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἡ σύστασις λαχείου ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων· ἀπὸ τὴν περιοδικὴν ἐκκύβευσιν τούτου, νέος πόρος, εἰς πλεον ἀνεπτυγμένας ἐργασίας ἐπαρκῆς, προσετέθη εἰς τοὺς ὑπάρχοντας, ἐξ οὗ γενναία ἄλλη ἐπιχείρησις ἤρξατο, ἡ ἀνασκαφὴ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς τὰ κρά-

σπεδα αὐτῆς καὶ περαιτέρω, πολλὰ καὶ ἀνεκτίμητα κειμή-
λια τῆς ἀρχαιότητος ἀνακαλύψασα.

Τὸ συμβούλιόν σας, κύριοι, πολλὰ ἐκοπίασεν ὅπως κα-
τορθώσῃ διὰ τῆς κυβερνήσεως τὴν μετοικεσίαν τῶν Δελφῶν
πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου χώρου ἕνεκα ἀνασκαφῶν,
ὥς δὲν ἤμέλγησε τοιοῦτόν τι καὶ διὰ τὰ ἐπίσης ἱερὰ μνημεῖα
ἐν Ἐλευσίνι.

Ὁ ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἐπὶ τῶν προφυλαίων αὐτῆς βαρ-
βαρικὸς ἐκεῖνος πύργος ἦτο καταδεδικασμένος εἰς καθαίρε-
σιν· εἰς τὴν ἡμετέραν Ἑταιρίαν ἀνετέθη τὸ ἔργον ὑπὸ τοῦ
καταβαλόντος τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην ἀξιολόγου κυρίου
Σχλῖεμαν.

Ἐσχάτως δὲ ἐπιζητῶν καὶ αὖθις τὴν ἄδειαν ἀνασκαφῶν
ἐν Μυκῆναις ὁ κύριος Σχλῖεμαν μετὰ τοῦ συμβουλίου ἡμῶν
διεπραγματεύθη καὶ εἰς αὐτὸ ἐδόθη ἡ περὶ τούτου ἄδεια, ὁ
δὲ κύριος Σχλῖεμαν, ἰδίαις δαπάναις καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν
τοῦ ἐφόρου κυρίου Σταματάκη, προέβη εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ἐν
τῇ Ἀκροπόλει Μυκηνῶν, ἀνορύξας τοὺς ὀλοχρύσους πολυ-
τίμους καὶ θαυμαστοὺς θησαυροὺς τῶν προϊστορικῶν χρόνων,
πλουτίζοντας ἤδη τὸ μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας, ἀποτελοῦντας
δέ, μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν αὐτῷ ἀρχαίων, ἰδιοκτησίαν ἀναφαί-
ρετον τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ κύριος Σχλῖεμαν διέκοψε τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας καὶ
ἐὰν δὲν ἐπαναλάβῃ αὐτάς, ὅπερ ἀπίθανον, ἐν θέλει δυσκο-
λευθῇ νὰ ἐπιληφθῇ τούτων τὸ συμβούλιόν σας καὶ ἐξακο-
λουθήσῃ μέχρι τέλους.

Τὸ μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας προάγεται εὐτυχῶς καὶ εἰς αὐ-
τὴν φαίνεται ἐκληρώθη ὁ σχηματισμὸς οὕτω τοῦ ἐθνικοῦ
μουσείου.

Ἡ συνοπτικὴ αὕτη ἀφήγησις ἀποτελεῖ, κύριοι, τὴν περιαι-
τολογίαν τῆς Ἑταιρίας ἐν δέοντι ἐκφραζομένην, οὐχὶ ἐξ
ὑπερφιλαντίας, ἀλλ' ἵνα ἀποδειχθῇ ὅτι ὅπου ὑπάρχει ζῆλος

μετὰ καρτερίας, ἱκανότης, πίστις, πατριωτισμός, ἐκεῖ καὶ ἡ
ὕπόληψις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ· αὐτὴν τὴν ὑπόλη-
ψιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ ὡς μέγαν αὐτῆς θη-
σαυρὸν λογιζομένη ἡ Ἑταιρία, καὶ εἰς αὐτὴν προσπαθοῦσα
πάσῃ δυνάμει νὰ ἀνταποκριθῇ, ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν
πάντων τῶν καλῶν πατριωτῶν καὶ τῶν ζηλωτῶν τῆς ἐπι-
στήμης ἀνδρῶν, ὑπὲρ ἔργου ὅπερ μεγίστην περιποιεῖ τιμὴν
καὶ ὠφέλειαν εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Εσόδων και Εξόδων της Αρχιολογικής Εταιρείας από α' Ιανουρίου έως 31 Δεκεμβρίου 1876

ΕΣΟΔΑ.				ΕΞΟΔΑ.			
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	Προηγούμενου έτους 1875	29354	32	ΓΡΑΦΕΙΟΝ	Προσωπικόν	1164	—
»	Τακτικά	4468	20	»	Γραφ. ύλης, χαρτί, τυπωτικά ταχυδρομικά κλπ.	995	35
»	Εκτακτοι	962	—	»	Βιβλιοθήκη	63	—
»	Ειδικά υπουργείου Εκκλησιαστικών	7000	—				2222 35
ΤΟΚΟΙ	Εκ καταθέσεως δρ. 9000 Κου Σχλιέμαν πρὸς καθαίρεσιν τοῦ ἐν Ἀκροπόλει Πύργου	353	40	ΜΟΥΣΕΙΟΝ	Προσωπικόν	108	—
»	Ἐξ ἀρχαίας καταθέσεως δρ. 10064, εἰς Ἑθν. Τράπεζαν	653	50	»	Συγκολλήσεις, μετακομίσεις κλπ. ἀρχαίων	495	63
»	Ὁμολογιῶν Ἑθν. δανείων 8 καὶ 9 % Α' καὶ Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1876	18296	70	ΑΡΧΑΙΟΝ	Ἀνασκαφαὶ εἰς Κόρινθον	145	—
»	» » 6 %	120	—	»	» εἰς Δίπυλον	2206	—
»	Ἐντόκων γραμματίων	2590	50	»	» εἰς Ἀκρόπολιν	48859	54
			22014 10	»	» εἰς Μυκῆνας	1480	60
ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	Ἐξαργύρωσις κληρωθεισῶν 28 ὁμολογιῶν	7840	—			52694	14
	Ὁμοία ἐξ ἐντόκου γραμματίου	20000	—	»	Ἀγοραὶ Ἀρχαίων διὰ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἐταιρείας	15563	95
			27840	»	Ἐπισκευαὶ εἰς Ἀττάλου Στοῶν καὶ Κατηφόρην	124	65
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Μέρισμα 12 μετοχῶν τῆς Ἐταιρείας 10 ὁμοίων ἐκ τῶν τοῦ Ῥώμα 22		5322 90	ΕΠΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΓ.	Ἐπιμίσθιον καὶ ἔξοδα περιοδείας Ἐφόρου, μισθοὶ φυλάκων τῶν Μου σειῶν Θεσπιῶν Χαριωνέως Τανάγρας καὶ ἔξοδα ἐρευνῶν καὶ ἐργασιῶν		1903 45
ΑΡΧΑΙΟΔ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ. ΛΑΧΕΙΟΝ.	Ἐκ πωλήσεως φυλλαδίων ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐταιρίαν		24 85	ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	Ἐντόκων γραμματίων ἀγοραὶ		33000 —
	Α'. Περίοδου τοῦ 1875—1876	80628	30	ΑΚΙΝΗΤΑ	Ἀγοραὶ γηπέδου πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀκροπόλεως		3500 —
	Β'. Ὁμοίως τοῦ 1876—1877	7772	98	ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ	Εἰς Ἐφορον Σταματάκην δι' ἔργα εἰς Βοιωτίαν καὶ Μυκῆνας	4655	65
			88401 28	»	Εἰς Καθηγητὴν Βενιζέλον δι' ἀρχαιολ. ἔργα εἰς Κόρινθον	900	—
				ΛΑΧΕΙΟΝ	Α'. Περίοδου 1875. Προσωπικόν	380	—
				»	» Ποσοστὰ εἰσπράξεις ταχυδρομ. κλπ.	1463	25
				»	» Πληρωμὴ 166 κληρωθ. γραμμ.	49504	36
						50894	61
				»	Β'. Περίοδου 1876. Προσωπικόν	3080.	—
				»	» Κατασκευὴ Γραμ. Τυπωτικὰ κλπ.	2658.	—
						5738	70
				ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	31 δεκεμ. μεταφερόμενον εἰς νέαν διαχείρισιν	(α)	56633 34
							13589 52
							185387 65
				(α) Συγκείμενον ἐκ 12 γραμματ. Ἐπαρχ. Ταμείων καὶ ἐκ μετρητῶν		4692 98 8896 54	
						13589 52	

ΠΕΡΙΟΡΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1875.				ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1876.			
ΑΚΙΝΗΤΑ.	Γήπεδον ἐν Ἀθήναις	(α)	11000	ΑΚΙΝΗΤΑ.	Γήπεδα ἐν Ἀθήναις	(α)	14500
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Ἀξία 11 μετοχῶν ἐκ χρημάτων τῆς Ἐταιρείας	33000	—	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.	Ἀξία 12 μετοχῶν ὡς ἀπέναντι	36000	—
»	» 1 ὁμοίας Ἀρχιεπισκ. Πατρῶν Κυρίλλου	3000	—	»	Κατάθεσις ἐντοκος ὁμοίας	10064	—
			36000				46064
ΙΔΙΑ.	Κατάθεσις ἐντοκος		10064	ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡ.	565. Ὁμολογίαι 9 0/0 τῶν Φιλαρχαίων		
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡ.	590 ὁμολογίαι 9 0/0 δωρεᾶς Φιλαρχαίων			4 » » Βαλιέρου			
	4 » » Βαλιέρου			569	(β)	159320	
	594	(6)	166320	138 » 8 0/0 Ἐκ χρημάτων τῆς Ἐταιρείας			
»	25 » 8 0/0 Δωρ. Οἰκίας Ἰωνιδῶν		7000	25 » » δωρηθ. οἰκίας Ἰωνιδῶν			
	144 » ἐκ χρηματ. τῆς Ἐταιρείας	(γ)	40703	163	(γ)	46863 16	
	166		214023 16	20 » 6 0/0		2000	
»	20 » 6 0/0		2000	3 Ἐντοκα γραμματίων	(δ)	28500	
	1 ἔντοκον γραμματίου	(δ)	15500				236638 16
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	Τῆς 31 δεκεμβρ. εἰς Ἰσολογισμόν νέου ἔτους	(ε)	29354 32	ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	Τῆς 31 δεκεμβρ. μεταφερόμενον εἰς διαχ. 1877	(ε)	13589 52
			317938 48				310833 68
ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ	Παρελθὼν λ/μὸς τὴν 31 δεκεμ. 1875	317938	48	(α) ΑΚΙΝΗΤΑ.	Παρελθὼν λ/σμός ὡς ἀπέναντι	11000.	—
	Ὁ ἀπέναντι τὴν 31 δεκεμβρ. 1876	310833	68	Τὰ ἀνωτέρω		14500.	3500
	Ἐλάττωσις τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας κατὰ τὸ 1876 (στ)	7104	80	(δ) ΕΝΤΟΚΑ.	Παρελθὼν λ/μὸς ὡς ἀπέναντι	15500.	—
				Τὰ ἀνωτέρω		28500.	13000
					πλέων	16500	—
				(6) ΟΜΟΛΟΓ. 9 %	Παρελθὼν λ/μὸς ὡς ἀπέναντι	166320.	—
				Τὰ ἀνωτέρω		159320.	—
						7000.	—
				(γ) ΟΜΟΛΟΓ. 8 0/0.	Παρελθ. λ/σμός ὡς ἀπέναντι	47703.16	—
				Τὰ ἀνωτέρω		46863.16	—
						840.	—
				(ε) ΥΠΟΛ. παρελθ.	λ/μοῦ ὡς ἀπέναντι	29354.32	—
				Τὸ ἀνωτέρω		13589.52	—
						15764.80	—
					μετῶν	23604	80
				(στ) ΕΛΑΤΤΩΣΙΣ Ἑταιρικῆς Περιουσίας τὸ 1876 κατὰ		7104	80

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Ἰανουαρίου 1876.

Ὁ Ταμίας

Η. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Μετὰ ταῦτα προέβησαν οἱ ἑταῖροι εἰς ἐκλογὴν τῆς κατὰ τὸν ὀργανισμὸν ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς καὶ ἐξέλεξαν τοὺς Β. Λάκωνα, Ἑλ. Ῥηγάδην καὶ Γ. Ἑμ. Ἀντωνιάδην, καὶ οὕτω διελύθη ἡ Συνέλευσις περὶ μεσημβρίαν.

Τῇ δὲ 23 Ἰανουαρίου 1877, ἡμέρα Κυριακῇ, ὥρα 10 πρ. μεσ. συνελθόντων αὐθις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑταίρων εἰκοσιπέντε, πρῶτον ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς ἀνέγνω τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν.

Κύριοι συνέταιροι !

Ἐκπληροῦντες τὴν ὁποίαν μᾶς ἀνεθέσατε κατὰ τὴν προηγουμένην γενικὴν συνέλευσιν ὑμῶν ἐντολήν, μετέβημεν παρὰ τῷ κ. ταμίᾳ τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἐξηλέγξαμεν τὴν διαχειρίσιν τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Καὶ πρῶτον ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἐξητάσαμεν ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ διπλότυπα τῶν εἰσπράξεων, τὰ ἐντάλματα καὶ τὰς ἀποδείξεις τῶν πληρωμῶν καθὼς καὶ τὰ πληρωθέντα 166 γραμμᾶτια τοῦ λαχείου, παραβαλόντες αὐτὰ πρὸς τὰς ἐν τοῖς βιβλίοις σημειώσεις, τῶν ὁποίων ἐδασανίσσαμεν τοὺς λ/μοὺς καὶ τὰς ἀθροίσεις καὶ εὔρομεν τὰ πάντα τακτικώτατα καὶ ἀκριβέστατα μέχρι λεπτοῦ. Ἀνελλιπὲς δὲ εὔρομεν ἀριθμήσαντες καὶ τὸ εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου ὑάρχον ὑπόλοιπον τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1876 ἐκ δραχμῶν 13,839,52

Δεύτερον ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρίας εἶδομεν τοὺς τίτλους τῶν ἀκινήτων κτημάτων αὐτῆς, τὸ πρωτόκολον τῶν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ κατατεθειμένων δημοσίων χρεωγράφων καὶ ὁμολογιῶν. Ἠριθμήσαμεν τὰ εἰς χεῖρας τοῦ ταμίου εὑρισκόμενα δημόσια χρεώγραφα ὁμολογίας κτλ. καὶ εὔρομεν τὰ πάντα σύμφωνα πρὸς τὸν Ἰσολογί

σμόν τοῦ 1876, ἦτοι τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν συγκειμέ-
νην ἐκ δρ. 310,833.68.

ἥτις παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τοῦ
1875, ὅστις ἦτο 18 μηνῶν φαίνεται ἐλαττωμένη κατὰ
δραχμάς 7,104.60.

Ἡ ἐλάττωσις αὕτη προῆλθεν ἐκ διαφορῶν αἰτίων, ὡς ἐξά-
γεται ἐκ τῆς συγκρίσεως κονδυλίων τινῶν τῶν δύο περιόδων.
Π.χ. κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ 1874—1875 αἱ μὲν εἰσπρά-
ξεις τοῦ λαχείου εἶχον ἀναβῆ εἰς δρ. 60,425.74

Λί δὲ δαπάναι μόλις ἐφθασαν εἰς δρ. 7,977.

Ἐνῷ τὸ ἔτος 1876, ἔχει μὲν εἰσπράξεις ἐκ δρ. 88,401.28
ἀλλ' ἐπιβαρύνεται μὲ τὰ ἔξοδα τῶν δύο περιό-

δων τοῦ λαχείου ἀναβαίνοντα εἰς δρ. 56,633.

Ἐκτὸς τούτου τὰ ἔσοδα 18 μηνῶν ἐκ συνδρο-
μῶν καὶ τόκων τότε μὲν συνέκειντο ἐκ δρ. 46,861.80
νῦν δὲ μόλις ἀνέβησαν εἰς δρ. 34,444.30

Προσέτι αἱ διὰ τὰς ἀνασκαφὰς δαπάναι κατὰ
μὲν τὸ ἔτος 1874—1875 συνέκειντο ἐκ δρ. 32,998.55
κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1876 ἀνέβησαν εἰς δρ. 52,691.14

Καὶ δι' ἀγορὰς δὲ ἀρχαιοτήτων κατὰ μὲν τὸ
1874—1875 ἐδαπανήθησαν δρ. 3,950.50
κατὰ δὲ τὸ 1876 δρ. 15,563.95

Ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων μικροτέρων κονδυλίων, ὡς ἐμ-
φαίνεται ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τοῦ 1876 κατὰ σύγκρισιν πρὸς
τὸν προηγούμενον, πηγάζει ἡ ἀνωτέρω ἐλάττωσις τῆς ἐται-
ρικῆς περιουσίας.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν περιλήψει τὰ κατὰ τὴν διαχείρισιν.
Ἐπειδὴ δ' ὁσημέραι αἱ ἐργασίαι τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν ἀνα-
πτύσσονται ἐπεκτεινόμεναι καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ κρά-
τους κατ' ἀναλογίαν τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων αὐτῆς, καὶ
φαίνονται ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ προβαίνωσιν ἀναπτυσσό-
μεναι, καθ' ὅσον ὅλον ἐξεγείρεται τὸ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μνη-

μεῖα αἶσθημα ἡμῶν, ἡ ἐπιτροπὴ καθῆκον αὐτῆς νομίζει νὰ συστήσῃ εἰς τὸ συμβούλιον τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν γραφικῶν τῆς ἐταιρίας ἐργασιῶν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κατὰστημα, ἰδίως δὲ καὶ μάλιστα τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν διαχείρισιν, διὰ τὴν ὁποίαν καλὸν εἶναι νὰ διορισθῇ τακτικὸς λογιστικὸς ὑπάλληλος τοῦ ταμείου, ἐπιφορτισμένος νὰ κρατῇ τὰ βιβλία, ὥστε πᾶν ἔσοδον καὶ ἔξοδον νὰ καταχωρίζεται αὐθωρεὶ καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς λογιστικῆς τάξεως. Καλὸν ἐπίσης θὰ ᾔτο πρὸς ἀπλοποιήσιν καὶ εὐκολίαν τῆς διαχειρίσεως νὰ μεταβληθῇ ἅπασα ἡ χρηματικὴ περιουσία τῆς Ἑταιρίας εἰς μετοχὰς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, μετὰ τῆς ὁποίας ἔπειτα ἡ Ἑταιρία νὰ ἔχῃ ἀνοικτὸν λ/σμόν, ὥστε νὰ λαμβάνῃ μὲν ὅσα χρήματα ἀναγκαιοῦσιν αὐτῇ, νὰ δίδῃ δὲ ἐγκαίρως τὰ περισσεύματα αὐτῆς, ὠφελουμένη οὕτω καὶ τοὺς τόκους ἐκ τῆς ἀμέσου καταθέσεως τῶν διαθεσίμων χρημάτων αὐτῆς (*).

Περαίνοντες τὴν ἐκθεσὶν μας καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν καὶ ὡς μέλη τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας νὰ ἐκφράσωμεν τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸ συμβούλιον καὶ τὸν ταμίαν διὰ τὰς φροντίδας καὶ τοὺς κόπους τοὺς ὁποίους καταβάλλουσι πρὸς ἐπίδοσιν αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Ἰανουαρίου 1877.

Ο ἱ Ἑ λ ε γ κ τ α ῖ

Β. ΛΑΚΩΝ, Ε. ΡΗΓΛΔΗΣ, ΓΕΩΡΓ. ΕΜ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

(*) Ἐν ταῖς τοῦ Συμβουλίου συνεδριάσεσι τῆς α'. Φεβρουαρίου καὶ τῆς 9 Μαΐου 1877 ἐλήφθησαν ὑπὸ διάσκεψιν αἱ ἀνωτέρω γινώμαι τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀφοῦ ἐρρέθη παρ' ἑνὸς τῶν συμβούλων, ὅτι οἱ Διοικηταὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὁμιληθέντες παρ' αὐτοῦ τῷ εἶπον, ὅτι ἔπαυσεν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἡ Τράπεζα χορηγοῦσα πιστώσεις νέας δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐρρέθησαν δὲ καὶ ἄλλα τινὰ παρὰ διαφόρων συμβούλων, ἀπεφασίσθη, ὅτι δὲν συμφέρει νὰ μετατρέψωμεν τὰ κεφάλαια πάντα τῆς Ἑταιρίας εἰς μετοχὰς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, διότι λαμβάνομεν ἀπὸ τὰ χρεώγραφα ἀνώτερον τόκον καὶ πληρόνεται αὐτὰ εἰς τὸ ἄρτιον.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς προέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Συμβουλίου διὰ δύο ψηφοφοριῶν. Καὶ κατὰ μὲν τὴν α^ν ψηφοφορίαν ἐξελέχθησαν :

Πρόεδρος	Φίλιππος Ἰωάννου	διὰ ψήφων	24
Ἀντιπρόεδρος	Σπυρ. Φιντικλῆς	» »	22
Ταμίς	Η. Ἐμ. Γιαννόπουλος	» »	16
Γραμματεὺς	Στέφ. Α. Κουμανούδης	» »	24

Κατὰ δὲ τὴν β^α ψηφοφορίαν ἐξελέχθησαν μέλη τοῦ συμβουλίου

Αύσ. Χαφταντζόγλους	» »	24
Ιεὺθ. Καστόρχης	» »	23
Ἰω. Μεσσηνέζης	» »	20
Η. Εὐστρατιάδης	» »	20
Στ. Ν. Δραγούμης	» »	20
Σ. Σωτηρόπουλος	» »	17
Δ. Κοκίδης	» »	14

Καὶ οὕτω διελύθη ἡ Συνέλευσις περὶ μεσημβρίαν.

